

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 7-8 czerwca 2014 r. na kierunku „filologia”
prowadzonym w obszarze nauk humanistycznych na poziomie studiów pierwszego stopnia
o profilu praktycznym realizowanych w formie studiów niestacjonarnych
na Wydziale Zarządzania Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Cezary Kukło – członek PKA

członkowie: prof. dr hab. Mirosława Buchholtz – członek PKA

prof. dr hab. Mirosław Pawlak – ekspert PKA

prof. Boyan Biolczew – ekspert PKA

mgr Wioletta Marszelewska – ekspert PKA ds. formalno-prawnych

Michał Paszyn – ekspert PKA ds. studenckich

Krótką informacją o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „filologia” prowadzonym na Wydziale Zarządzania Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

¹Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki,

Koncepcja kształcenia dla kierunku „filologia”, w zakresie filologii angielskiej, studia I-go stopnia o profilu praktycznym, w Wyższej Szkole Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu prowadzone na Wydziale Zarządzania (kształcenie odbywa się w trybie niestacjonarnym w ramach dwóch specjalności, tj. nauczycielskiej i tłumaczeniowej, przy czym studenci dokonują wyboru jednej z nich po zakończeniu dwóch pierwszych semestrów, które mają ogólny charakter), przygotowana została na podstawie stosownych aktów prawnych (tj. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardów kształcenia poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki z 12 lipca 2007 r., Ustawa w sprawie zmiany ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw z dn. 18 marca 2011 r., Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego z dn. 2 listopada 2011 r.), ogólnych i szczegółowych celów zawartych w Misji i Strategii Rozwoju Uczelni (Uchwała Senatu Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu z dn. 10 kwietnia 2013 r.), informacji uzyskanych od przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego oraz organów samorządu lokalnego, opinii Założyciela i Rady Programowo-Dydaktycznej.

Szczegółowe ustalenia w tym zakresie zostały poczynione przez radę programową kierunku, złożoną z nauczycieli akademickich, studentów, przedstawicieli Władz Uczelni i jej Założyciela, a także reprezentantów świata gospodarki. Rezultatem tych działań było stworzenie sylwetki absolwenta kierunku, który jest przygotowany do podjęcia pracy na rynku krajowym i europejskim i posiada niezbędną wiedzę, umiejętności i kompetencje do wykonywania zawodu nauczyciela języka angielskiego czy też tłumacza, zależnie od wybranej specjalności.

Tak zarysowana koncepcja kształcenia wpisuje się w Misję Uczelni, a także Strategię rozwoju Uczelni, określone Uchwałą Senatu Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu z dn. 10 kwietnia 2013 r. W dokumencie tym możemy bowiem przeczytać, że *Misją uczelni jest wyposażanie absolwentów w kluczowe kompetencje umożliwiające osiągnięcie sukcesów w społeczeństwie i gospodarce opartej na wiedzy (...)* (str. 1). Realizowana na kierunku „filologia” koncepcja kształcenia jest też zgodna z drugim celem strategicznym, tj. *Permanenne podnoszenie jakości kształcenia i wychowania studentów* oraz niektórymi przypisanymi mu celami strategicznymi, np. *Cel 4 – Modernizacja planów i programów studiów na podstawie stale diagnozowanych i aktualizowanych opisów efektów kształcenia i kwalifikacji absolwentów* oraz *Cel 7 – Stworzenie „kultury jakości” systemu kształcenia i wychowania poprzez stale diagnozowanie, analizowanie i ocenianie efektów edukacyjnych (hospitacje, badania opinii studentów i absolwentów, współpraca z pracodawcami itp.), wyrażającej się w działaniu wszystkich jej podmiotów* (str. 2-3). Da się również dostrzec związek z trzecim celem strategicznym, tj. *Rozwijanie różnorodnych form współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym*, np. w przypadku *Celu 2 – Rozwijanie różnych form współpracy Uczelni z otoczeniem społecznym i gospodarczym, samorządem terytorialnym, biznesem, organizacjami pozarządowymi, a także mediami i organami opiniotwórczymi na Dolnym Śląsku* (str. 3). Warto tutaj jednak zaznaczyć, że w przytaczanym dokumencie brak

jest bezpośrednich odniesień do kierunku „filologia”, tak jak ma to miejsce w przypadku kilku innych (np. „zarządzanie”, „pedagogika”), co może sugerować, że nie jest on kluczowy dla rozwoju Uczelni, np. w odniesieniu do prowadzenia badań naukowych. **Warto byłoby się więc być może zastanowić nad sposobami silniejszego powiązania koncepcji kształcenia na kierunku ze Strategią Rozwoju Uczelni.**

Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane, tj. odbywały się zgodnie z zapisami w Statucie, po podjęciu uchwały przez Senat w sprawie utworzenia kierunku studiów oraz po skierowaniu przez Rektora Uczelni stosownego wniosku do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nadał Wydziałowi Zarządzania uprawnienie do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku „filologia” decyzją nr MNISW-DNS-WUN-6022-2538-1/EK/09 z dn. 15 maja 2009 r.

Ogólnie rzecz biorąc, realizowaną na kierunku „filologia” koncepcję kształcenia uznać można za odpowiednią i nie odbiegającą od oferty innych uczelni tego typu. Biorąc pod uwagę liczbę studentów, propozycja dwóch specjalności wydaje się być w pełni zadowalająca. Pozytywnie należy również ocenić sam charakter oferty edukacyjnej. Choć zapotrzebowanie na nauczycieli języka angielskiego maleje, co jest wynikiem zarówno niżu demograficznego, jak i zwiększającą się ciągle liczbą absolwentów tego kierunku, to jednak ta specjalność wciąż jest atrakcyjna, a jej dostępność umożliwia na przykład przekwalifikowanie się absolwentów innych filologii obcych. Równie trafne jest uwzględnienie specjalności tłumaczeniowej, ponieważ umożliwia ona zatrudnienie w wielu instytucjach, co znacznie poszerza możliwości znalezienia pracy przez absolwentów, tym bardziej, że na terenie Dolnego Śląska działa wiele firm prowadzących współpracę międzynarodową. Jak wynika z rozmowy ze studentami, jednostka elastycznie kształtuje swą ofertę kształcenia, uzależniając ją od preferencji studentów, czego dowodem mogą być decyzje o uruchamianiu specjalności mimo mniejszej liczby osób, które ją wybierają.

- 2) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Na podstawie przedstawionej dokumentacji i spotkań, które odbyły się podczas wizytacji ZO PKA wynika, że kluczowe znaczenie w zakresie określania koncepcji kształcenia, jak również celów i efektów kształcenia oraz perspektyw kształcenia dla kierunku, mają decyzje podejmowane przez władze Katedry i nauczycieli akademickich. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego potwierdzili, iż biorą udział w pracach Rady Wydziału, gdzie omawiane są najważniejsze sprawy związane z procesem kształcenia. Poinformowali również, że wydali pozytywną opinię do planu studiów i programu kształcenia, co znajduje potwierdzenie w Uchwale nr 3B/2013 Rady Wydziału Zarządzania Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu z dn. 13 marca 2013 r.

Chociaż oficjalnie studenci wchodzi w skład rady programowej kierunku i organów kolegialnych, to brak jest dokumentacji świadczącej o ich zaangażowaniu w opracowywane koncepcji kształcenia. Nie przedstawiono na przykład składu rady programowej dla kierunku czy też protokołów z jej spotkań, a podczas spotkania z członkami zespołu wizytującego studenci (pięcioro reprezentantów I roku studiów, pięcioro reprezentantów II roku studiów i dwie przedstawicielki Samorządu Studenckiego) nie byli do końca świadomi, że mogą mieć wpływ na te kwestie, choć przyznali, że ich sugestie dotyczące poszczególnych przedmiotów

brane były pod uwagę. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA nie wiedzieli, że odbywają studia o profilu praktycznym i wyrazili zdziwienie tą informacją.

Uściślenia wymaga też rola interesariuszy zewnętrznych, bo choć w Uczelni działa Rada Programowo-Dydaktyczna w skład której wchodzi przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, czego dowodem są protokoły z jej obrad z dnia 14 maja 2013 r., 5 lipca 2013 r. oraz 21 kwietnia 2014 r., to na żadnym z nich nie były dyskutowane kwestie związane z koncepcją kształcenia na kierunku „filologia”, czy perspektywami rozwoju tego kierunku. Brak jest natomiast dokumentacji związanej z uczestnictwem przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w pracach rady programowej kierunku. Wprawdzie Jednostka przedstawiła szereg porozumień o współpracy WSZ „Edukacja” z interesariuszami zewnętrznymi, ale w rzeczywistości tylko jedno z nich dotyczy kierunku „filologia” (List intencyjny z Biurem Tłumaczeń i usług biurowych), co wymaga jak najszybszego uzupełnienia, biorąc pod uwagę fakt, że są to studia o profilu praktycznym, a współpraca z różnymi instytucjami wydaje się być nieodzowna. Podczas wizytacji nie doszło także do spotkania interesariuszy zewnętrznych z ZO PKA. Przedstawiciele pracodawców nie pojawili się. Trudno zatem stwierdzić, czy i w jakim stopniu rzeczywiście uczestniczą oni w podejmowaniu ważnych dla Uczelni i kierunku decyzji.

Konieczne jest więc zdecydowanie większe zaangażowanie Uczelni na rzecz rzeczywistego włączenia interesariuszy zewnętrznych w modyfikowanie koncepcji kształcenia oraz określania perspektyw dalszego rozwoju kierunku, a także znalezienie partnerów zewnętrznych, którzy przyczyniliby się do większego upracticzniania kształcenia w odniesieniu zarówno do specjalności nauczycielskiej (szkoły, ośrodki doskonalenia nauczycieli), jak i specjalności tłumaczeniowej (biura tłumaczeń, firmy prowadzące współpracę zagraniczną).

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Koncepcja kształcenia wpisuje się w Misję Uczelni i Strategię jej rozwoju. Warto byłoby jednak powiązać ją z większą liczbą celów strategicznych, bądź tak zmodyfikować strategię, aby w większym stopniu brała ona pod uwagę specyfikę kierunku.

2)W procesie określania koncepcji kształcenia biorą udział przede wszystkim interesariusze wewnętrzni, głównie władze Katedry i nauczyciele akademicy i w małym stopniu studenci. Wizytacja nie potwierdziła pełnego i rzeczywistego udziału zewnętrznych interesariuszy w procesie określania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku studiów, jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie;

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Obudowę prawną i organizacyjną w zakresie przyjętych w Uczelni działań dotyczących budowania programów kształcenia należy uznać za prawidłową. Obowiązujący program studiów dla studentów rozpoczynających naukę w roku akademickim 2011/2012 został opracowany zgodnie ze standardami określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166, z późn. zm.). Zgodnie także z art. 29 ust. 1 ustawy z dn. 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 455, z późn. zm.) ostatni cykl kształcenia według standardów rozpoczął się w roku akademickim 2011/2012. Plan i program studiów dla kierunku „filologia” począwszy od roku akademickiego 2012/2013 został dostosowany do Krajowych Ram Kwalifikacji (rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520).

Senat Uczelni w dniu 14 marca 2012 r. podjął uchwałę nr 5/2012 w sprawie określenia efektów kształcenia na studiach I i II stopnia kierunków prowadzonych przez Wyższą Szkołę Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu.

Zgodnie z § 48 ust. 1 h Statutu do kompetencji Rady Wydziału należy uchwalanie po zasięgnięciu opinii organu samorządu studenckiego, zgodnie z wytycznymi uchwalonymi przez Konwent, planów studiów i programów kształcenia. W trakcie wizytacji zapoznano się z dokumentacją pozwalającą stwierdzić, iż plany studiów i programy kształcenia są przyjęte zgodnie z obowiązującą procedurą.

Kształcenie na kierunku „filologia” jest realizowane w oparciu o plany studiów i programy kształcenia opracowane zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym dla danego rocznika i przyjęte:

1. Uchwałę nr 3/2009 Rady Wydziału Zarządzania z dn. 15 lipca 2009 r. w sprawie zatwierdzenia planów studiów na semestr zimowy w r. akad. 2009/2010,
2. Uchwałę nr 1/2010 Rady Wydziału Zarządzania z dn. 15 października 2010 r. w sprawie zatwierdzenia planów studiów na semestr zimowy w r. akad. 2010/2011,
3. Uchwałę nr 1/2011 Rady Wydziału Zarządzania z dn. 17 stycznia 2011 r. w sprawie zatwierdzenia planów studiów od semestru zimowego w r. akad. 2011/2012,
4. Uchwałę nr 3/2012 Rady Wydziału Zarządzania z dn. 3 września 2012 r. w sprawie zatwierdzenia planów studiów od semestru zimowego w r. akad. 2012/2013,

5. Uchwałę nr 3B/2013 Rady Wydziału Zarządzania z dn. 13 marca 2013 r. w sprawie zatwierdzenia planów studiów i programów kształcenia na studiach od semestru zimowego w r. akad. 2013/2014.

Efekty kształcenia dla kierunku „filologia”, specjalność „języka angielski”, zarówno w odniesieniu do specjalności *nauczycielskiej*, jak i specjalności *translatoryka i angielski język biznesu*, zostały określone w załączniku nr 7 Uchwałą Senatu nr 5/2012 z dn. 14 marca 2012 r. Zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji, efekty te zostały sformułowane w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych i zostały prawidłowo powiązane z obszarami efektami kształcenia w zakresie nauk humanistycznych. Ogólnie rzecz biorąc, przedstawione kierunkowe, specjalnościowe, modułowe i przedmiotowe efekty kształcenia są odpowiednie dla kierunku „filologia”, odpowiednio zróżnicowane w zależności od realizowanej specjalności i uwzględniają w wystarczającym stopniu realizację praktycznego profilu kształcenia. Znajdują też swoje odzwierciedlenia w kwalifikacjach absolwenta sylwetce absolwenta, zarówno tej odnoszącej się do kierunku, jak i tych dotyczących specjalności nauczycielskiej i specjalności translatoryka biznesowa. Efekty te są również w zdecydowanej większości zgodne ze standardami kształcenia na kierunku filologia, które zostały określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 12 lipca 2007 r., jak również ze standardami kształcenia nauczycieli określonymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 17 stycznia 2012 r. Pozytywnie należy również ocenić możliwość osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów i praktyk zawodowych. Opis efektów kształcenia jest dostępny dla studentów po zalogowaniu się do internetowego systemu Wirtualny Dział Nauczania.

Warto jednak w tym miejscu zwrócić uwagę na kilka kwestii, które pozostawiają w pewnym zakresie niedosyt, bądź też wymagałyby modyfikacji. Po pierwsze, jak wspomniano już przy omawianiu koncepcji kształcenia, **nie można mieć pewności co do tego, że zakładane efekty kształcenia uwzględniają oczekiwania rynku pracy oraz organizacji zawodowych**, dlatego, że brak jest namacalnych dowodów na to, że studenci będą mieli odpowiednie możliwości zdobywania wiedzy, umiejętności i kompetencji poza Uczelnią. Choć utworzona została Rada Programowo-Dydaktyczna, przedstawiono kilka dokumentów świadczących o współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a przynajmniej woli takiej współpracy (memoranda, listy intencyjne itp.), to podejmowane działania w bardzo małym stopniu dotyczą kierunku „filologia”. **Przedstawiono tylko jeden list intencyjny z interesariuszem zewnętrznym dotyczący tego kierunku, który wskazuje na to, że podmiot zewnętrzny zobowiązuje się do wspierania Uczelni w realizacji założonych efektów kształcenia, m.in. poprzez udział w organizacji praktyk, co jest stanowczo za mało (brak stosownej umowy)**. Umowy tego typu są nieodzowne w przypadku profilu praktycznego, a o ile praktyczny wymiar pracy jako nauczyciel języka angielskiego jest oczywisty, to odgrywają one kluczową rolę w przypadku specjalności tłumaczeniowej, bo praktyka w odpowiedniej firmie jest niezbędna do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. **Po drugie, zastrzeżenia budzi określenie wymaganego poziomu opanowania języka jako B2 według Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego** (patrz efekt K_U_10). Przyjmuje się bowiem, że taki poziom to poziom średnio-zaawansowany, odpowiadający wymaganiom matury na poziomie rozszerzonym, a celem na studiach filologicznych powinno być osiągnięcie poziomu C1. Jest to zapisane w standardach kształcenia dla kierunku filologia określonych w rozporządzeniu

Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 12 lipca 2007 r. (Załącznik 29). Takie wymagania stawiają także obowiązujące standardy kształcenia nauczycieli (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 17 stycznia 2012 r. – załącznik, szczegółowe efekty kształcenia - punkt 4a). Mimo obniżającego się poziomu kandydatów na studia, takie obniżenie wymagań może być niebezpieczne i postawić pod znakiem zapytania osiągnięcie efektów kształcenia w przypadku obu realizowanych specjalności. **Po trzecie, wątpliwości budzić może następujący zapis w strukturze kwalifikacji absolwenta opracowanej dla specjalności nauczycielskiej: Absolwent specjalizacji nauczycielskiej może podjąć pracę jako nauczyciel w instytucjach oświatowych, w tym w przedszkolu i w szkole podstawowej (str. 4 Raportu Samooceny).** Jak wynika z Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, bardziej uzasadniony jest zapis, że absolwent posiada kwalifikacje do nauczania przede wszystkim w klasach 4-6. Co prawda, w części II tego dokumentu (Opis i organizacja kształcenia) w punkcie 1. stwierdza się, że: *Kształcenie na studiach pierwszego stopnia obejmuje wyłącznie przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolach i szkołach podstawowych*, ale już w części III (Moduły kształcenia) w opisie Modułu 1. przeczytać można, że *Przygotowanie merytoryczne do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolu (edukacja przedszkolna) oraz do nauczania w klasach I - III szkoły podstawowej (I etap edukacyjny) jest realizowane na studiach w zakresie pedagogiki lub innych zapewniających przygotowanie do pracy w obszarze edukacji elementarnej*. Mimo że praktyka pokazuje, że ostateczna decyzja w tym zakresie należy do dyrektorów placówek edukacyjnych, to należałoby zmodyfikować istniejący zapis, przynajmniej w takim stopniu, aby nie był on aż tak jednoznaczny w swojej wymowie. **Po czwarte, należałoby ujednolicić nazwy specjalności**, bo w załączniku do Uchwały Senatu mowa jest o efektach kształcenia dla specjalności *translatoryka i angielski języka biznesu*, podczas gdy w podanej w Raporcie samooceny w strukturze kwalifikacji absolwenta pojawia się określenie specjalności *translatoryka biznesowa*. Z kolei w załączniku do Uchwały Senatu informacja o profilu praktycznym pojawia się tylko w przypadku specjalności tłumaczeniowej.

Efekty kształcenia dla specjalizacji translatoryka biznesowa zostały skonstruowane w sposób marginalizujący wiedzę i umiejętności tłumaczeniowe, w tym zwłaszcza dotyczące przekładu biznesowego. W kategorii „wiedza” (w sumie 17 efektów kierunkowych), tłumaczenia dotyczą tylko dwa efekty: jeden całkowicie: K_W_11 „Potrafi scharakteryzować techniki i strategie tłumaczeniowe; jest świadomy znaczenia i wykorzystania translacji we współczesnym świecie” oraz jeden częściowo: K_W_16 „Zna podstawowe metody, strategie, techniki i dobre praktyki stosowane do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności translatorycznej, marketingowej i dydaktycznej”. W kategorii „umiejętności” (w sumie 17 efektów kierunkowych), tłumaczenia biznesowego dotyczy tylko jeden efekt (K_U_06), a trzy inne dotyczą ogólnie tłumaczenia, ale tylko częściowo i obejmując także umiejętności dydaktyczne: K_U_06, K_U_08 i K_U_09. Nawet tak minimalistycznie określone efekty kształcenia w zakresie translatoryki biznesowej trudno jest zrealizować bez udziału praktyków.

W przypadku praktyki tłumaczeniowej pułap oczekiwań określony zakładanymi efektami kształcenia jest niski. W sylabusie praktyk wyliczono zaledwie kilka efektów kształcenia. W kategorii „wiedza”: „Student zna wybrane aspekty prawne i ekonomiczne funkcjonowania przedsiębiorstwa”, w kategorii „umiejętności”: „Potrafi wykorzystywać

zdobytą wiedzę z zakresu biznesu do rozwiązywania konkretnych problemów w przedsiębiorstwie” oraz „Potrafi posługiwać się językiem angielskim specjalistycznym. Potrafi sporządzać i tłumaczyć proste dokumenty związane z działalnością przedsiębiorstwa oraz prowadzić korespondencję handlową”, a w kategorii „doświadczeń społecznych”: „Potrafi skutecznie komunikować się z pracownikami przedsiębiorstwa oraz uczestniczyć w rozmowach handlowych”.

Analiza przedstawionych dokumentów, a w szczególności Matrycy efektów kształcenia oraz sylabusów wskazuje ogólnie rzecz biorąc na spójność kierunkowych efektów kształcenia z efektami przedmiotowymi. Sylabusy dla poszczególnych przedmiotów zostały skonstruowane poprawnie. **W niektórych z nich zauważyć można jednak jedynie częściowe zrozumienia różnic między wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami, co pokazuje, że konieczna byłaby ich weryfikacja.** Tak jest na przykład w sylabusie dotyczącym przedmiotu PNJA Fonetyka – 2 rok, w kategorii wiedza znajdujemy takie efekty kształcenia jak *Student poprawnie akcentuje sylaby i intonuje dźwięki (...)* czy też *Student zachowuje poprawną wymowę (...)*, choć użyte sformułowania wskazują raczej na umiejętności. Podobne problemy występują w sylabusie do przedmiotu PNJA Konwersacja – 2 rok, w którym w kategorii wiedza w zasadzie wszystkie efekty kształcenia odnoszą się do umiejętności (np. *Samodzielnie wyprowadza wnioski...*).

Pozytywnie należy ocenić rolę praktyk zawodowych, zarówno pedagogicznych, jak i specjalizacyjnych (tłumaczeniowych), jeśli chodzi o możliwość realizacji efektów kształcenia. Sposób i zakres odbywania praktyk określają Zarządzenie nr 13a/2013 Rektora z dn. 23 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia Szczegółowego Regulaminu Studenckich Praktyk Zawodowych oraz Zarządzenie nr 14b/2013 Rektora z dn. 23 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia Ramowego i Szczegółowego programu praktyk dla kierunku „filologia” studia I-go stopnia. Pierwszy z tych dokumentów określa cele praktyk, organizację i zasady ich odbywania, terminy ich zaliczania, obowiązki opiekunów, prawa i obowiązki studentów oraz wzory niezbędnych dokumentów. Wskazuje również na procedurę zwolnienia z warunku odbywania praktyki dla osób aktywnych zawodowo. Drugi z nich określa wymagania dla obu prowadzonych na kierunku „filologia” specjalności. W przypadku specjalności nauczycielskiej student jest zobligowany do odbycia 150 godzin praktyk w semestrze 4-6, na które składa się 30 godzin praktyki psychopedagogicznej w przedszkolu, 60 godzin praktyki obserwacyjno-asystenckiej w klasach I-III szkoły podstawowej i 60 godzin praktyki samodzielnej w klasach IV-VI szkoły podstawowej. Zarówno wymiar praktyk, jak i ich cele, organizacja i przebieg oraz wymagana dokumentacja zapewniają osiągnięcie efektów kształcenia, które określono w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 17 stycznia 2012 r. Jeśli zaś chodzi o specjalność translatoryka biznesowa, to praktyka obejmuje łącznie 120 godzin, po 60 w 4 i 5 semestrze i odbywa się w różnego rodzaju firmach i przedsiębiorstwach, w których konieczne jest wykonywanie tłumaczeń ustnych lub pisemnych bądź komunikacji w języku angielskim.

- 2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne,

Efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i są w większości przypadków sprawdzalne, ale pewne zastrzeżenia w tym zakresie budzą efekty dotyczące kompetencji

społecznych. Przykładami mogą być efekty K_K_02 (*Systematycznie uczestniczy w życiu kulturalnym oraz przejawia zainteresowanie wydarzeniami kulturalnymi wybranego obszaru anglojęzycznego, prezentuje rozwiniętą kompetencję lingwistyczną i socjolingwistyczną*) oraz K_K_3 (*Odczuwa potrzebę ciągłego doskonalenia zawodowego i rozwoju osobistego (autoedukacja i samowychowanie), doskonalili swoje kompetencje zawodowe i wyznacza kierunki własnego rozwoju*). Nie bardzo wiadomo bowiem, w jaki sposób ma być oceniane uczestnictwo w życiu kulturalnym i jak ma być określona potrzeba rozwoju zawodowego.

Należy podkreślić, że Studenci ocenianego kierunku wiedzieli czym są efekty kształcenia. Informacje na temat celu zajęć oraz wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, które posiadają po ukończeniu kształcenia, otrzymują od nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia. Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu efekty kształcenia sformułowane są w zrozumiały sposób.

- 3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Ogólne procedury związane z pomiarem i oceną efektów kształcenia określone są w Regulaminie studiów. Określa on w szczególności prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i całych studiów. Rozwiązania zawarte w Regulaminie wprowadzają odpowiednie regulacje związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, określają ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułują uprawnienia odwoławcze oraz określają konsekwencje braku zaliczenia. Regulamin wprowadza również skalę ocen stosowanych w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. Szczegółowe sposoby pomiaru i oceny efektów kształcenia zostały określone w sylabusach przedmiotów, które są dostępne dla studentów po zalogowaniu się do systemu internetowego.

Zgodnie Regulaminem studiów okresem zaliczeniowym jest semestr. Realizowane przedmioty kończą się zaliczeniem lub egzaminem. W Uczelni obowiązuje 6-stopniowa skala ocen: od oceny „niedostateczny” (2,0) do oceny „bardzo dobry” (5,0). Studenci mają zapewnioną możliwość wglądu do sprawdzonych i ocenionych prac pisemnych. Studentom przysługują prawa odwoławcze od ocen przewidziane w Regulaminie studiów oraz wynikające z niego możliwości poprawiania ocen niedostatecznych. Informacje dotyczące sposobów weryfikacji efektów kształcenia oraz kryteria ocen są zamieszczone w sylabusach przedmiotów. Ponadto na początku zajęć nauczyciel akademicki jest zobowiązany podać studentom program wykładanego przedmiotu, wykaz obowiązującej literatury, przewidywane formy kontroli wiadomości, formę zaliczenia oraz tryb ukończenia zajęć. Każdy nauczyciel akademicki jest zobowiązany udzielać studentom konsultacji. Zaliczenia zajęć dokonuje nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia z danego przedmiotu, a w przypadkach szczególnych – nauczyciel akademicki wyznaczony przez Dziekana. Zaliczenie przedmiotu objętego egzaminem jest dokonywane na podstawie: uzyskania zaliczenia z zajęć z tego przedmiotu, uzyskania pozytywnej oceny z egzaminu. Wyniki zaliczeń i egzaminów są umieszczane w Internecie oraz na indywidualnym koncie studenta. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie pozytywnych ocen oraz zaliczeń wszystkich przedmiotów, egzaminów i praktyk określonych w programach studiów dla tego semestru.

Zaliczenia semestru dokonuje Dziekan. Materiały i protokoły zaliczeń są archiwizowane i poddawane kontroli w celu monitorowania poprawności procesu oceniania.

Przyjęty system oceny i weryfikacji stopnia osiągania zakładanych celów oraz realizacji efektów kształcenia jest niedoskonały. Co prawda w każdym z sylabusów znaleźć można informacje na temat warunków zaliczenia oraz jego formy, ale są one zazwyczaj enigmatyczne i nie do końca wiadomo, na ile umożliwiają one ewaluację nie tylko wiedzy, ale także umiejętności i kompetencji. I tak dla przykładu w sylabusie dotyczącym Gramatyki opisowej (3 rok), czytamy, że do zaliczenia konieczny jest udział w zajęciach i wynik powyżej 60% na egzaminie pisemnym, w sylabusie odnoszącym się do Historii Stanów Zjednoczonych (1 rok) dowiadujemy się, że konieczne jest otrzymanie oceny pozytywnej podczas egzaminu ustnego, tym razem bez podania niezbędnego limitu procentowego, a w sylabusie do przedmiotu PNJA – słownictwo, znaleźć można informację o frekwencji oraz teście zaliczeniowym, również bez innych szczegółów. Tylko w niektórych przypadkach informacje na temat sposobu ewaluacji są bardziej szczegółowe, tak jak ma to miejsce w sylabusie do przedmiotu PNJA – Gramatyka, gdzie podana jest waga procentowa udziału w zajęciach, testu i prezentacji (1 rok) czy też Tłumaczenie ustne, gdzie jest mowa o obecności i aktywności na zajęciach, zaliczaniu testów oraz terminowym oddawaniu zadań domowych. **Konieczne jest uszczegółowienie warunków i formy zaliczenia w sylabusach, zarówno pod kątem wymagań, jak i określenia sposobów weryfikacji wszystkich kategorii efektów kształcenia. Trudno się tam również doszukać konkretnych informacji na temat sposobów weryfikacji kompetencji społecznych.**

Weryfikacji efektów kształcenia dokonuje się również poprzez praktyki zawodowe. Zasady odbywania praktyk określa załącznik do Zarządzenia nr 13a/2013 Rektora Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu z dn. 23 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia Szczegółowego Regulaminu Studenckich Praktyk Zawodowych Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu oraz Zarządzenie nr 14b/2013 Rektora z dn. 24 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia ramowego i szczegółowego programu praktyk dla kierunku Filologia – studia I stopnia Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu. Proces ich realizacji i organizację nadzoruje Dziekan. Weryfikacji uzyskania na praktykach zakładanych efektów kształcenia dokonuje osoba kierująca praktyką w miejscu jej odbywania oraz opiekun praktyk z ramienia Uczelni. Opracowano szczegółowe kwestionariusze („Karta oceny praktykanta”), które przerzucają obowiązek oceny na opiekuna strony przyjmującej studenta na praktykę. Jest to dodatkowa, i jak wynika z opisu, nieodpłatna praca, której wykonanie jest zależne od dobrej woli przyjmującego na praktykę.

Praktyka zaliczana jest na podstawie dziennika praktyk, dokumentacji pracy studenta, zawierającej uwagi, notatki, komentarze, sprawozdanie z przebiegu praktyki, uwzględniające rodzaj wykonywanych zajęć, ocenę własnej pracy, zaświadczenie o odbyciu praktyki. W przypadku praktyk pedagogicznych dokumentację tę stanowią także karty pracy studenta oraz opisy hospitowanych zajęć. Na podstawie ww. dokumentacji można zweryfikować, czy student zrealizował założone efekty kształcenia. Zaliczenia praktyki dokonuje Dziekan lub Opiekun Praktyk poprzez wpis do kart okresowych osiągnięć, indeksu na podstawie przedstawionych przez studenta dokumentów, w tym Dziennika praktyk.

Kolejnym sposobem potwierdzania efektów kształcenia, w tym efektów końcowych jest proces dyplomowania. Zasady dyplomowania określa Regulamin studiów oraz Zarządzenie Dziekana Wydziału Zarządzania nr 1/2013 z dn. 27 czerwca 2013 r. w sprawie

egzaminów dyplomowych na studiach pierwszego i drugiego stopnia ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem nr 2/2013 z dn. 20 października 2013 r. Procedury dotyczące dyplomowania określają wymagania stawiane osobom pełniącym funkcję promotora i sposób ich powoływania, sposób wyboru tematów prac dyplomowych, zasady prowadzenia seminariów dyplomowych, składanie prac dyplomowych i dokonywanie ich recenzji, przebieg egzaminu dyplomowego. Rozwiązania zawarte w ramach wskazanych procedur powinny zapewnić prawidłowy przebieg procesu dyplomowania. Tematy prac dyplomowych są zatwierdzane przez Radę Wydziału. Oceny pracy dyplomowej dokonuje promotor oraz recenzent. Promotorem i recenzentem może być nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Prace dyplomowe muszą być przygotowywane według wymogów merytorycznych i formalnych podanych w zasadach określonych przez Uczelnię. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i odbywa się przed 3-osobową komisją egzaminacyjną powołaną przez Dziekana, w skład której wchodzi przewodniczący i dwóch członków specjalistów przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych.

Nie przedstawiono dokumentacji, świadczącej o podejmowaniu przez Władze Wydziału czy też Katedry działań mających na celu weryfikację stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, czy też analizy struktury uzyskiwanych na zaliczeniach i egzaminach ocen, a co za tym idzie formułowania wniosków na przyszłość w tym zakresie. **Należałoby więc rozważyć wprowadzenie konieczności sporządzania semestralnych bądź też rocznych sprawozdań ze stopnia realizacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji, jak również procedur, które umożliwiłyby ocenę adekwatności sposobu oceny prac etapowych i analizy ich wyników (np. struktury ocen).**

Z analizy wybranych prac etapowych (Załącznik 4), wynika, że w większości przypadków główny nacisk jest położony na weryfikację wiedzy, a w dużo mniejszym stopniu, o ile w ogóle, umiejętności i kompetencji społecznych. Poza tym, w wielu przypadkach wymagania stawiane studentom nie są zbyt wysokie, co często wynika z samego rodzaju zadań, które mają wykonać (np. test wielokrotnego wyboru), a dowodem na ten stan rzeczy może być zachwiana struktura ocen, często na korzyść ocen dobrych i bardzo dobrych. Nie budzi większych zastrzeżeń procedura oceny prac, choć kryteria na zaliczenie powinny być bardziej ogólne i bardziej klarownie sformułowane. **Wskazane byłoby większe zróżnicowanie zadań do wykonania, z naciskiem na takie, które mają charakter bardziej problemowy, wymagają kreatywności i samodzielnego myślenia.**

Z kolei analiza wybranych prac dyplomowych wykazała również niedoskonałości w procesie dyplomowania. Zasady w tym zakresie reguluje Zarządzenie nr 1/2013 Dziekana Wydziału Zarządzania i Wydziału Turystyki z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie egzaminów dyplomowych na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz Zarządzenie dotyczącego jego zmiany z dn. 20 października 2013 r. Są to ważne dokumenty, które określają między innymi procedury wyboru tematu pracy dyplomowej, celów, jakie ma ona realizować, sposobu jej oceny oraz, obowiązujących wymogów formalnych. Do roku akademickiego 2013-2014, nie było wymogu przygotowania pracy dyplomowej, a jedynie prezentacji, która była jednym z elementów egzaminu dyplomowego, na który składały się również pytania z zakresu dydaktyki językowej oraz kulturoznawstwa. **Analiza protokołów egzaminacyjnych i samych prezentacji pokazały, że wymagania stawiane studentom były bardzo niskie, a kryteria oceny prezentacji trudne do ustalenia, tym bardziej, że towarzyszyła jej dyskusja. Często pojawiał się też problem doboru recenzenta, który nie miał odpowiednich kompetencji do dokonywania oceny pracy z zakresu dydaktyki językowej, choć także dokonywał oceny prezentacji. Jedna z takich prezentacji nosiła znamiona plagiatu (zob. szerzej na ten temat w**

części 8-ej Raportu). W tym kontekście, z całą pewnością pozytywnie należy ocenić wprowadzenie wymogu pisania pracy dyplomowej (wspomniane powyżej zarządzenia Dziekana Wydziału Zarządzania) od roku akademickiego 2013-2014. **Choć ocenie można było poddać tylko kilka prac, to niestety nadal widoczny jest problem doboru recenzenta, czy nawet promotora, niezgodnie z jego kwalifikacjami, co zapewne jest jedną z przyczyn tego, że wystawiona ocena nie zawsze stanowi odzwierciedlenie wartości pracy. Widoczne są również z problemy z odpowiednią prezentacją metodologii przeprowadzonych badań oraz prezentacją i interpretacją wyników. Za krótkie i czasami nazbyt szablonowe są opisowe oceny poszczególnych kryteriów w formularzu oceny pracy.**

Biorąc to wszystko pod uwagę należałoby zwrócić znacznie większą uwagę na dobór promotorów i recenzentów, zapewnić większą staranność przy dokonywaniu oceny prac, która powinna znaleźć odzwierciedlenie także w skrupulatnym wypełnieniu formularza oceny pracy. Niezbędne wydaje się też wprowadzenie w Uczelni systemu antyplagiatowego, przy pomocy którego sprawdzana byłaby choć część prac dyplomowych.

Jak wynika z przygotowanego *Raportu Samooceny*, odsiew studentów na przestrzeni trzech lat studiów jest niewielki, a jego główne przyczyny to rezygnacja ze studiów (8%), brak postępów w nauce (6,5%) i zaległości z opłatą czesnego (6,5,%). Tendencje te uznać należy za prawidłowe, szczególnie biorąc pod uwagę fakt, że liczba osób studiujących na kierunku jest niewielka.

- 4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Uczelnia monitoruje kariery zawodowe absolwentów za pośrednictwem Biura Karier, które zostało powołane Zarządzeniem Rektora w 2003 r. to Monitoring ten polega na ankietowaniu absolwentów po 3 i 5 roku studiów, a chętni mogą zgłosić akces do tego badania wypełniając odpowiedni formularz. Podczas wizytacji przedstawiciele Uczelni przedstawili raport z pilotażowego badania losów zawodowych absolwentów roczników 2011 i 2012. Badanie zostało wykonane za pomocą internetowego narzędzia zaprojektowanego przez Uczelnię na potrzeby tego przedsięwzięcia. W badaniu wzięło udział 306 z 2639 absolwentów Uczelni, co stanowi 11,6%. Z ocenianego kierunku w badaniu udział wzięło 9 osób, co stanowi 28,1% absolwentów kierunku. Raport z badania losów zawodowych absolwentów powstał w lutym 2014 roku. Ze względu na krótki okres od uzyskania wyników Jednostka nie przedstawiła powiązania analizy wyników monitoringu losów absolwentów z doskonaleniem jakości procesu kształcenia. Znaczne trudności metodologiczne badań przy niskiej reprezentatywności wyników sprawiają, że efektywność działalności prowadzonej przez Uczelnię w zakresie monitorowania karier jest umiarkowana. Trzeba jednak docenić podejmowane działania, a przede wszystkim profesjonalne podejście do kwestii badania związku kształcenia z potrzebami otoczenia gospodarczego widzianymi z perspektywy absolwentów. Szczególnie interesująca część Raportu to „Analiza luk: oczekiwania pracodawców a ocena możliwości nabywania kompetencji w trakcie studiowania” (s. 21-27), która daje władzom Uczelni wgląd w najistotniejsze potrzeby przyszłych absolwentów na rynku pracy.

Warto byłoby opracować procedury, które przyczyniłyby się do zwiększenia liczby osób biorących udział w badaniu, bo w tej chwili to sami studenci muszą odwiedzić Dziekanat, aby wypełnić stosowny formularz. Należałoby więc rozważyć stworzenie bazy e-mailowej studentów, po to aby w przyszłości można było wysyłać do nich niezbędne ankiety i formularze.

Na mocy Zarządzenia nr 18/2012 Rektora Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu z dnia 20 listopada 2012 roku utworzony został Klub Absolwenta jako organizacja zrzeszająca absolwentów Uczelni. Do głównych celów Klubu Absolwenta należy m.in.: utrzymywanie przez Uczelnię stałego kontaktu z absolwentami, umacnianie więzi absolwentów z Uczelnią, wspieranie przedsięwzięć związanych z pobudzaniem i kształtowaniem aktywności zawodowej absolwentów Uczelni i upowszechnianiem oferty edukacyjnej Uczelni w zakresie doksztalcania i podnoszenia kompetencji zawodowych. Pozytywnie należy ocenić te działania w kontekście utrzymywania kontaktu z absolwentami.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ CZĘŚCIOWO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Opracowane efekty kształcenia są zgodne z założoną koncepcją kształcenia i wymogami KRK. Większe lub mniejsze zastrzeżenia budzą następujące kwestie: (1) niewystarczające włączenie w kształtowanie efektów kształcenia przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, co jest konieczne przy profilu praktycznym, (2) ustalenie zakładanego poziomu opanowania języka obcego na B2 według *Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego*, (3) zamieszczenie w strukturze kwalifikacji absolwenta dla specjalności nauczycielskiej kwalifikacji do nauczania języka w przedszkolu i klasach I-III szkoły podstawowej, (4) nieścisłości w niektórych sylabusach.

2) Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są w większości przypadków sprawdzalne dla wszystkich uczestników procesu dydaktycznego, choć pojawiają się w tym drugim obszarze problemy w przypadku kompetencji społecznych. Studenci są zapoznani z opisem zakładanych efektów kształcenia.

3) W Uczelni funkcjonuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, ale widoczne są jego niedoskonałości związane z: (1) zbyt ogólnym sposobem określenia warunków i form zaliczenia w sylabusach, (2) formatem i stopniem trudności prac etapowych, (3) brakiem systemu weryfikacji osiągania efektów kształcenia oraz (4) procesem dyplomowania.

4) Uczelnia wprowadziła pilotażowy program badania losów absolwentów i przedstawiła profesjonalnie wykonany raport. Z uwagi na zbyt krótki czas, ich wyniki nie zostały jeszcze wykorzystane w celu modyfikacji koncepcji i efektów kształcenia. Konieczne jest większe zaangażowanie absolwentów w kształtowanie oferty edukacyjnej, koncepcji kształcenia oraz struktury efektów kształcenia

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,

Na kierunku „filologia” realizowane są obecnie trzy różne programy kształcenia, dla cykli kształcenia rozpoczynających się w latach 2011, 2012 i 2013, przy czym godnym podkreślenia zjawiskiem jest wzrost ogólnej liczby godzin w planach studiów z 1818 w roku 2011, do 2028 w roku 2012 i w końcu 2063 w roku 2013. Ostatnia całościowa zmiana planu studiów odbyła się począwszy od roku akademickiego 2013-2014 i została zatwierdzona na mocy Uchwały Rady Wydziału Zarządzania nr 3b/2013 z dnia 13 marca 2013 r., a wprowadzone modyfikacje miały na celu dostosowanie realizowanego programu do wymogów KRK oraz uwypuklenie praktycznego charakteru kształcenia i uwzględnienie specyfiki prowadzonych specjalności. Obecnie plan studiów obejmuje łącznie 2063 godzin, w tym 440 godzin wykładów, 1242 godziny ćwiczeń oraz 381 godzin przewidzianych na samokształcenie. Składają się na niego przedmioty kształcenia językowego – praktyczna nauka języka angielskiego, z podziałem na różnego rodzaju zajęcia (gramatyka, konwersacja, pisanie, słownictwo itp.) a także lektorat języka obcego (przez pięć semestrów). Blok przedmiotów kierunkowych obejmuje typowe dla filologii obcej przedmioty związane z językoznawstwem, literaturoznawstwem, a także kulturoznawstwem. W programie znaleźć można też przedmioty kształcenia ogólnego, takie jak psychologia czy komunikacja społeczna, przedmioty związane z wykorzystaniem nowych technologii oraz zajęcia dotyczące wiedzy o akwizycji i nauce języka obcego. Począwszy od 3 semestru studenci dokonują wyboru jednej z dwóch specjalności, tj. nauczycielskiej bądź też translatoryka biznesu. Ta pierwsza obejmuje łącznie 375 godzin (w przedstawionym przez jednostkę podsumowaniu w pliku Excela jest błąd), w tym 150 godzin praktyk pedagogicznych, podczas gdy ta druga obejmuje 399 godzin, w tym 120 godzin praktyk specjalistycznych. Na trzecim roku realizowane jest seminarium dyplomowe w zakresie 15 godzin, przy czym, jak pokazała analiza dokumentów, koncentruje się ono na dydaktyce językowej bądź też na literaturoznawstwie. Przedmiotom objętym planem studiów przypisano liczby punktów ECTS zgodnie z Zarządzeniem Rektora 29/2012 z dnia 3 grudnia 2012 r. Zajęcia odbywają się w formie wykładów, ćwiczeń, laboratoriów, seminariów i podejmowane są wysiłki, by pierwsze z nich miały w jak największym stopniu charakter konwersacyjny. Wszystkie one odbywają się w trybie niestacjonarnym podczas zajęć sobotnio niedzielnych, 14-18 razy w roku.

Realizowany na kierunku „filologia” program kształcenia umożliwia osiągnięcie większości z zakładanych celów i efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury ogólnych kwalifikacji absolwenta. Decydujące znaczenie dla takiej oceny ma ogólna liczba godzin, jak również dobór nauczanych w ramach studiów przedmiotów, które są typowe dla studiów filologicznych, uwzględniając przy tym realizację praktycznego profilu kształcenia. Pewne problemy pojawiają się jednak w przypadku specjalności, które są wprowadzane od trzeciego semestru. **W przypadku specjalności nauczycielskiej, przewidziana ogólna liczba godzin jest zbyt mała i wynosi 225 godzin podczas gdy stosowne przepisy (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 2012 r.) mówi o 270 godzinach. O ile liczba godzin jeśli chodzi o dydaktykę przedmiotową jest odpowiednia (90 godz.), to brakuje 45 godzin w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego.** Natomiast liczba godzin praktyk pedagogicznych jest odpowiednia.

Organizacja i warunki praktyk określone są w Szczegółowym regulaminie studenckich praktyk zawodowych z dnia 23 września 2013 r. Studenci ocenianego kierunku o specjalności nauczycielskiej muszą odbyć praktykę pedagogiczną w wymiarze 150 godzin, a studenci specjalności translatoryka biznesowa praktykę specjalizacyjną w wymiarze 120 godzin. Studenci mają możliwość zaliczenia praktyki zawodowej na podstawie wykonywanej pracy zawodowej lub prowadzonej działalności gospodarczej, jeżeli jest ona zgodna z kierunkiem studiów. Zaliczenia praktyki dokonuje Dziekan lub opiekun praktyki po dostarczeniu zaświadczenia o odbyciu praktyki oraz dziennika praktyki. Osoby obecne na spotkaniu z Zespołem Oceniającym poinformowały, iż samodzielnie musiały znaleźć miejsce odbywania praktyki, ponieważ Uczelnia nie oferowała im odpowiedniej bazy miejsc. Pomimo tego studenci pozytywnie ocenili sposób organizacji praktyk.

Nie budzi zastrzeżeń liczba godzin i dobór przedmiotów na specjalności translatoryka biznesowa, przy czym **biorąc pod uwagę deklarowany profil praktyczny kształcenia na ocenianym kierunku studiów, sporą trudność dokonywania tłumaczeń, różne ich rodzaje oraz czas niezbędny do wykształcenia odpowiednich umiejętności i kwalifikacji w tym zakresie, ten wymiar praktyk jest zdecydowanie niewystarczający. Należy podkreślić, że także studenci podczas spotkania z ZO PKA wskazali na potrzebę zwiększenia liczby zajęć z tłumaczenia na specjalizacji tłumaczeniowej.**

Prawidłowy jest sposób odbywania praktyk, ich zaliczania i dokumentowania, jak również możliwości uzyskania w ich wyniku niezbędnych umiejętności praktycznych.

Kolejnym problemem jest przeznaczenie jedynie 15 godzin na Seminarium dyplomowe, ponieważ taka liczba jest niewystarczająca, aby zapewnić odpowiednio wysoki poziom prac dyplomowych. Nie bardzo bowiem wiadomo, jak w tak ograniczonym czasie prowadzący ma spowodować, aby seminarzyści nabyli odpowiednią wiedzę i umiejętności w tym zakresie, nie mówiąc już o konieczności ciągłych konsultacji. **Na seminarium powinno się przeznaczyć minimum 30 godzin i powinno ona być prowadzone przynajmniej przez dwa semestry.** Ponadto tematyka seminariów dyplomowych winna być odzwierciedleniem proponowanych specjalności, a tak dzieje się jedynie w przypadku seminarium z dydaktyki językowej, które stanowi naturalne uzupełnienie specjalności nauczycielskiej. **Biorąc pod uwagę istnienie specjalności translatoryka biznesu, wskazane jest, aby drugie z seminariów dotyczyło tych właśnie zagadnień, a nie literatury czy kultury.**

Pewne zastrzeżenia budzić może sekwencja niektórych przedmiotów określonych w planie i programie studiów. Po pierwsze, przedmiot Wiedza o akwizycji i nauczania języków realizowany jest dopiero w 5 semestrze, a przecież jego zasadniczym celem powinno być uświadomienie uczącym się, na czym polega skuteczne uczenie się i nauczanie języka obcego, przygotowując ich między innymi do wykazywania samodzielności w tym zakresie i podnosząc ich świadomość co do własnych stylów uczenia się czy też stosowanych strategii. Logiczne wydaje się więc, aby był on realizowany na I roku studiów, a nie na ostatnim. Nie do końca można też zrozumieć, dlaczego Gramatyka opisowa jest realizowana w 3 semestrze, choć znajomość zagadnień z fonetyki i fonologii czy składni może się okazać przydatna na wielu zajęciach z praktycznej nauki języka angielskiego (np. PNJA Fonetyka, PNJA Gramatyka praktyczna). Nie jest też pewne, na ile uzasadniona jest realizacja w tym samym czasie zajęć z Historii literatury brytyjskiej i Historii literatury amerykańskiej. **Z całą pewnością rada programowa kierunku powinna pochylić się nad tego typu kwestiami.**

Ogólna liczba punktów ECTS wynosi 180, w tym 60 w roku studiów i 30 w semestrze, co jest zgodne z wymaganiami w tym zakresie, w tym przytoczonym wyżej Zarządzeniem Rektora z 3 grudnia 2012 r. Zapisy tego dokumentu nie są też naruszane w przypadku określania liczby punktów dla poszczególnych przedmiotów. Zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli, przypisaną odpowiednią liczbę punktów ECTS wymienionym tam modułom. **Niestety jednak w wielu przypadkach przydział punktów ECTS wydaje się przypadkowy.** Trudno zrozumieć na przykład, dlaczego na I roku studiów za takie przedmioty jak Psychologia, Wybrane zagadnienia z filozofii z elementami etyki czy Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania – Antropomotoryka uzyskać można po 5 punktów ECTS (razem 15), podczas gdy w przypadku wielu przedmiotów kierunkowych wartości te są dużo mniejsze, nawet kiedy kończą się one egzaminem (np. Historia Stanów Zjednoczonych). Warto byłoby się również zastanowić, czy uzasadnione jest, aby te trzy przedmioty kończyły się egzaminem, bo przecież mają one charakter w dużej mierze uzupełniający. Inną trudną do zrozumienia decyzją jest przypisanie tylko jednego punktu ECTS Seminarium dyplomowemu, którego rola w przypadku konieczności przygotowywania pracy dyplomowej jest ogromna. **Nie został także spełniony wymóg możliwości wyboru przedmiotów, którym przypisano przynajmniej 30% ogólnej liczby punktów ECTS,** zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia z dnia 5 października 2011 r. Studenci wybierają bowiem moduł specjalnościowy, któremu przypisano 38 punktów ECTS (w dokumentacji jest błąd w przypadku specjalności nauczycielskiej), drugi język obcy, któremu przypisano ogółem 5 punktów i Seminarium dyplomowe, któremu przypisano 1 punkt. Daje to razem 44 punkty ECTS i nie stanowi wymaganych 30%. **Niezbędna jest więc weryfikacja liczby punktów ECTS przyznawanych poszczególnym modułom i przedmiotom.**

Niepokoić mogą zapisy w niektórych sylabusach (np. Konwersacja – 2 rok), że zajęcia mogą być prowadzone nie tylko w języku angielskim, ale też polskim, co nie jest uzasadnione na tym poziomie. Zastrzeżenia budzi również fakt, że w wielu sylabusach podaje się literaturę podstawową, która nie jest dostępna w bibliotece uczelnianej (np. Wiedza o akwizycji i nauczaniu języków obcych, PNJA Konwersacja, Kultura i realizm Wielkiej Brytanii, Gramatyka opisowa), w niektórych przypadkach brak jest odwołań do najnowszych publikacji (np. Gramatyka opisowa języka angielskiego – najnowsza pozycja z roku 2000, Historia języka angielskiego – najnowsza pozycja z roku 1993), a są i takie, gdzie w ogóle nie zawarto konkretnych pozycji (np. Historia literatury brytyjskiej – zasadniczo odniesienie do lokalizacji zasobów oraz Internetu). **Skuteczna realizacja efektów kształcenia z pewnością wymaga wprowadzenia uzupełnień w tym zakresie.**

Regulamin studiów Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu umożliwia indywidualizację procesu kształcenia w dwóch formach. Pierwszą z nich są studia według indywidualnego planu studiów (IPS). W ramach tej formy student ma możliwość skorzystania z indywidualnego doboru treści i form kształcenia oraz z opieki dydaktyczno-naukowej. Jest to realizowane w szczególności poprzez: rozszerzenie zakresu wiedzy w ramach studiowanego kierunku lub specjalności, poszerzeniu profilu kształcenia, łączeniu dwóch lub więcej specjalności w obrębie jednego lub więcej kierunków, udziale studenta w pracach badawczych oraz zmianie planu studiów w związku z odbywaniem części studiów w innej uczelni, z uwzględnieniem ustalonych dla danego kierunku efektów kształcenia. Studentowi,

który skorzysta z tej formy indywidualizacji kształcenia dziekan przydziela opiekuna. Drugą formą indywidualizacji procesu kształcenia jest indywidualna organizacja studiów (IOS), polegająca na ustalaniu indywidualnych terminów realizacji obowiązków dydaktycznych. Studia według tej formy indywidualizacji przeznaczone są dla studentów samotnie wychowujących dzieci, osób z niepełnosprawnością, a także w innych uzasadnionych przypadkach. Podstawą do uzyskania zgody nie może być trudna sytuacja materialna oraz konieczność podjęcia bądź prowadzenia działalności zarobkowej. Wnioski w sprawie IOS należy składać do Dziekana w ciągu trzech tygodni od rozpoczęcia semestru.

Studenci obecni na spotkaniu zgłosili swoje wątpliwości dotyczące liczby godzin zajęć kontaktowych z przedmiotów Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania – Antropomotoryka oraz Socjologia edukacji. Ich zdaniem 30 godzin to zbyt dużo, a realizowany zakres materiału wykracza poza ich potrzeby związane z studiowanym kierunkiem. Studenci chcieliby mieć zmniejszoną liczbę godzin z tych zajęć, by zwiększona została liczba godzin z przedmiotów praktycznych, bezpośrednio związanych z kierunkiem. Jako przykład wskazali przedmiot PNJA – gramatyka praktyczna. Osoby obecne na spotkaniu z Zespołem Oceniającym zgłosiły także uwagę dotyczącą zajęć z lektoratu języka obcego. Studenci obecnie muszą uczestniczyć w zajęciach z języka hiszpańskiego, a chcieliby mieć możliwość wyboru innego języka. Kilka osób zgłosiło chęć realizacji lektoratu języka niemieckiego, ponieważ realizowali ten język na wcześniejszych etapach edukacji.

Pomimo zgłoszonych uwag studenci wyrazili ogólne zadowolenie z procesu kształcenia i pozytywnie wypowiedzieli się o stosowanych formach kształcenia. Ich zdaniem zajęcia ćwiczeniowe są interesujące i umożliwiają nabycie umiejętności praktycznych.

Uczelnia oferuje możliwość indywidualizacji procesu kształcenia dla studentów i, zgodnie z Zarządzeniem Rektora 13d/2013 z dnia 23 września 2013 r., może się to odbywać w dwóch formach – według indywidualnego planu studiów i programów nauczania, jak również według indywidualnej organizacji studiów. Trzeba tutaj jednak zaznaczyć, że możliwości te zostały wykorzystane tylko w dwóch przypadkach, w których studentom przyznano indywidualną organizację studiów. W Uczelni podejmowane są działania mające na celu pomoc studentom niepełnosprawnym, czy to pod względem architektonicznym, czy też organizacji procesu kształcenia.

- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Ogólnie rzecz biorąc, zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz metody dydaktyczne tworzą spójną całość. Tym niemniej, jak pokazują hospitacje zajęć (Załącznik 6), należałoby stworzyć studentom więcej możliwości uczestniczenia w bardziej spontanicznej komunikacji, co z pewnością wspierałoby rozwijanie umiejętności praktycznych, kluczowych dla ocenianego kierunku i realizowanych na nim specjalności. **Warto byłoby też rozważyć weryfikację formy prowadzenia niektórych przedmiotów, a dobrym przykładem może tutaj być Wiedza o akwizycji i nauczania języka, która powinna być w jakimś zakresie prowadzona w formie ćwiczeń. Większa liczba ćwiczeń kosztem wykładów byłaby wskazana także w przypadku Metodyki nauczania języka angielskiego.** W końcu, choć samokształcenie jest niezwykle ważnym elementem, szczególnie na studiach niestacjonarnych, to niewiele wiadomo na temat tego, w jaki sposób jest ono realizowane i jak są weryfikowane jego efekty, a ma to kluczowe znaczenie biorąc pod uwagę fakt, że w całym cyklu kształcenia przewidziane jest na nie aż 381 godzin.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ CZĘŚCIOWO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Realizowany na kierunku „filologia” program kształcenia umożliwia osiągnięcie większości zakładanych celów i efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury ogólnych kwalifikacji absolwenta. Dostrzeżono jednak czasami dosyć poważne problemy, które są związane z: (1) niespełnieniem wymogów określonych w standardach kształcenia nauczycieli w odniesieniu do liczby godzin w odniesieniu do przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, (2) zbyt małą liczbą godzin praktyk specjalistycznych (3) zbyt małą liczbą godzin przeznaczonych na seminarium dyplomowe i proponowaną ofertę w tym zakresie, (4) niespełnieniem wymogu, aby przedmiotom do wyboru przypisano 30% punktów ECTS, (5) czasami przypadkowym przypisaniem liczby punktów ECTS do przedmiotów oraz (6) nie do końca logiczną sekwencją realizacji modułów i przedmiotów.

Na wizytowanym kierunku istnieje możliwość dostosowania programu do potrzeb studentów uzdolnionych i z niepełnosprawnościami. Studenci pozytywnie oceniają sposób organizacji praktyk, a także cały proces kształcenia.

2) Ogólnie rzecz biorąc, zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz metody dydaktyczne tworzą spójną całość lecz konieczna jest weryfikacja form zajęć w przypadku niektórych przedmiotów i doprecyzowanie sposobu, w jaki realizowane ma być samokształcenie.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,

Zgodnie z Raportem samooceny i danymi przekazanymi w czasie wizytacji do minimum kadrowego kierunku „filologia” Uczelnia zgłosiła sześciu nauczycieli akademickich, w tym dwóch w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz czterech w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego.

Zgodnie z § 14 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445): minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku studiów związanym z kształceniem w zakresie języków obcych stanowi co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających dorobek naukowy w zakresie dyscypliny naukowej związanej z efektami kształcenia określonymi dla tego kierunku, w tym

co najmniej dwóch samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej czterech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, z tym że spośród tych osób co najmniej jeden samodzielny nauczyciel akademicki i co najmniej dwóch nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora powinno specjalizować się w zakresie języka obcego, który jest przedmiotem studiów. Warunki określone w ww. przepisie nie zostały spełnione. Dwie spośród osób zaproponowanych do minimum kadrowego nie posiadają dorobku w dyscyplinie językoznawstwo, do której został przypisany kierunek. Zob. Załącznik 5.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie stopni i tytułów naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

W wyniku weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). Stwierdzono także, że wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131), zgodnie z którym do minimum kadrowego studiów pierwszego stopnia są wliczani nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów. Analiza obciążenia nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe pozwala na stwierdzenie, iż wszyscy nauczyciele akademicy spełniają warunki określone w § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia, który stanowi, iż nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Na podstawie analizy umów o pracę oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, iż tylko dwoje nauczycieli akademickich stanowiący minimum kadrowe jest zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscem pracy, dla pozostałych wizytowana Jednostka jest dodatkowym miejscem pracy. Z analizy danych dotyczących składu minimum kadrowego na wizytowanym kierunku z okresu ostatnich 3 lat, tj. 2011/2012-2013/2014, przedstawionych Zespołowi wizytującemu PKA w trakcie wizytacji wynika, że 4 spośród nauczycieli zaliczonych do minimum kadrowego w bieżącym roku akademickim było zaliczonych do minimum tego kierunku w roku akademickim 2012/2013, a 3 spośród nauczycieli zaliczonych do minimum kadrowego w bieżącym roku akademickim było zaliczonych do minimum tego kierunku w roku akademickim 2011/2012. Powyższe fakty pozwalają na stwierdzenie, że minimum kadrowe na kierunku „filologia” nie jest stabilne.

Liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku pozwala na realizację zakładanych celów kształcenia, ale struktura ich kwalifikacji wskazuje na przewagę specjalizacji nauczycielskiej nad specjalizacją translatoryka biznesowa. O ile dorobek i kwalifikacje kadry prowadzącej zajęcia na specjalizacji nauczycielskiej jest ściśle związany z ich dydaktyką, o tyle przygotowanie merytoryczne kadry prowadzącej zajęcia z translatoryki biznesowej nie jest ani ściśle przekładowe ani ściśle biznesowe. Nie wykazano kwalifikacji zdobytych poza Uczelnią przez prowadzących zajęcia z tłumaczenia, co

pozwoiłoby na zaliczenie ich do doświadczonych praktyków tłumaczenia biznesowego. Z rozmowy z ZO PKA z władzami Uczelni i Wydziału wynika, że specjalizacja nauczycielska cieszy się większym zainteresowaniem kandydatów na studia niż specjalizacja translatoryka biznesowa, co może być związane z dysproporcją w strukturze kwalifikacji kadry. Choć kierunkowi przypisano profil praktyczny, w procesie kształcenia na specjalizacji translatoryka biznesowa nie uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym w zakresie tłumaczenia biznesowego.

- 2) dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,

W minimum kadrowym ocenianego kierunku są reprezentanci obszaru wiedzy odpowiadającego obszarowi kształcenia, czyli obszaru nauk humanistycznych, jednak tylko jeden samodzielny nauczyciel i tylko troje doktorów posiada dorobek i doświadczenie zawodowe w zakresie językoznawstwa, do którego przypisano efekty kształcenia na kierunku „filologia” specjalność filologia angielska (Raport samooceny, s. 1). Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe nie są zatem w pełni adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Dwie spośród sześciu osób zaproponowanych do minimum kadrowego (Załącznik 5, Cz. I. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe, punkty 1 i 6) nie posiadają ani dorobku, ani doświadczenia zawodowego odnoszącego się do dyscypliny językoznawstwo. Jedna z tych osób posiada bogaty dorobek w zakresie literaturoznawstwa klasycznego, a druga posiada bardzo skromny dorobek w zakresie kulturoznawstwa (niezwiązanego ze specjalnością filologia angielska) publikowany w języku angielskim.

Powyższe zastrzeżenia wskazują na to, że wymagania dotyczące minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu kształcenia są spełnione częściowo. Do minimum kadrowego można zaliczyć jednego pracownika samodzielnego i troje nauczycieli akademickich ze stopniem doktora, którzy posiadają dorobek w dyscyplinie językoznawstwo. Brakuje zatem jednego pracownika samodzielnego i jednego nauczyciela akademickiego ze stopniem doktora, by spełnić warunki liczbowe.

Nauczyciele proponowani do minimum kadrowego prowadzą zajęcia zgodnie ze swoim wykształceniem i w większości także zgodnie ze swoim dorobkiem i doświadczeniem naukowym (Zał. 5, cz. I), ale w grupie pozostałych nauczycieli akademickich ta zasada nie zawsze jest zachowana. Zdarza się, że obsada zajęć nie jest zgodna z kwalifikacjami i specjalizacją prowadzących. Na przykład, językoznawca prowadzi zajęcia z kulturoznawstwa i realioznawstwa (Zał. 5, cz. 2, punkt 2), literaturoznawca w zakresie filologii polskiej prowadzi zajęcia z historii Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych (Zał. 5, cz. 2, punkt 15). Prace dyplomowe z kulturoznawstwa prowadzi językoznawca (Zał. 4, Część II, Prezentacje: licencjackie, punkty 5, 6, 7).

Całościowa ocena hospitowanych zajęć jest ogólnie pozytywna, choć uwagi pohospitacyjne zawierają sugestie wzmocnienia kształcenia praktycznego (Załącznik 6 oraz część 3 Raportu z wizytacji).

Podczas rozmowy ZO PKA z władzami Uczelni i Wydziału ustalono natomiast, że zajęcia z emisji głosu prowadzone są przez praktyków z wieloletnim doświadczeniem i kwalifikacjami zdobytymi poza uczelnią, co jest zgodne z ideą studiów o profilu praktycznym (Załącznik 5, cz. 2, punkty 1 i 4). Zastrzeżenia budzi jednak przydzielanie magistrów i osobom bez tytułu magistra formy zajęć, jaką są wykłady. Choć tacy nauczyciele mogą mieć doskonałe przygotowanie praktyczne, forma zajęć powinna być adekwatna do kwalifikacji potwierdzonych tytułem lub stopniem naukowym i w przypadku magistra powinny to być ćwiczenia, a nie wykłady. Hospitowane zajęcia można ocenić jako realizujące w sposób zadowalający program i cele nauczania, choć obsada zajęć nie zawsze jest zgodna z posiadanymi przez nauczyciela kwalifikacjami. Z analizy dokumentacji, jak również z rozmów przeprowadzonych z kadrą akademicką i władzami Uczelni i Wydziału wynika, że minimum kadrowe nie jest stabilne, a zmiana kadry jest dość częsta. Spośród nauczycieli akademickich obecnych na spotkaniu z ZO PKA (osiem osób) tylko jedna osoba pracuje na ocenianym kierunku od 2009 roku. Pozostałe osoby zostały zatrudnione stosunkowo niedawno (w roku 2012 lub 2013).

Stosunek liczby nauczycieli akademickich zaproponowanych do minimum kadrowego do liczby studentów kierunku wynosi 1:12 i spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445).

- 3) jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Polityka kadrowa Uczelni jest regulowana Zarządzeniem nr 10a/2013 Rektora WSZ Edukacja z dnia 15.07.2013r. (Załącznik nr 16 Raportu samooceny). Jej celem jest zagwarantowanie wysokiej jakości kadry naukowo-dydaktycznej, która „jednoznacznie identyfikuj[e] się z WSZ Edukacja i jej misją” (Raport samooceny, s. 17). Kierunek istnieje od 2009 r. i wiele pozostaje jeszcze do zrobienia w kwestii zapewnienia wysokiej jakości kadry i jej jednoznacznej identyfikacji z Uczelnią, ale wyznaczone w Zarządzeniu nr 10a/2013 cele są ambitne i zasługują na docenienie. Polityka kadrowa jest spójna z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów. Wypracowano procedury i kryteria doboru oraz weryfikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów. Rozmowy ZO PKA z nauczycielami potwierdziły przejrzystość i upowszechnienie procedur i kryteriów doboru oraz weryfikacji kadry. Istotnym elementem polityki kadrowej jest ocena nauczycieli akademickich dokonywana okresowo przez Uczelnianą Komisję Oceniającą oraz – w razie potrzeby – przez Odwoławczą Komisję Oceniającą. W Raporcie samooceny szczegółowo opisano proces okresowej oceny pracownika i narzędzie, jakim jest „Arkusze oceny okresowej nauczycieli akademickich” (Raport samooceny, s. 18). Podczas spotkania z ZO PKA z pracownikami potwierdzono przeprowadzanie hospitacji oraz ankiet studenckich. Zauważono jednak, że informacja zwrotna na temat wyników ankiet studenckich nie dociera do ocenianych nauczycieli. Obecni na spotkaniu nauczyciele przyznali, że są oceniani co roku w związku z tym, że Uczelnia stanowi dla nich dodatkowe miejsce pracy. Potwierdzono także, że Uczelnia wspiera rozwój kadry kierunku poprzez dofinansowanie udziału w konferencjach naukowych, wyjazdy w ramach wymiany Erasmus oraz dofinansowanie publikacji książek.

(Załącznik nr 5- Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ CZĘŚCIOWO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów oraz ich liczba umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia na specjalizacji nauczycielskiej, natomiast sprawia, że w zakładanych efektach kształcenia na specjalizacji translatoryka biznesowa, umiejętności tłumaczeniowe są traktowane w sposób marginalny.

2) Wymogi dotyczące minimum kadrowego nie zostały spełnione. Do minimum kadrowego zaliczono jednego pracownika samodzielnego i troje nauczycieli akademickich ze stopniem doktora, którzy posiadają dorobek w dyscyplinie językoznawstwo. Brakuje zatem jednego pracownika samodzielnego i jednego nauczyciela akademickiego ze stopniem doktora. Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, nie są w pełni adekwatne do dyscypliny naukowej, do której przypisano kierunek, do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W procesie kształcenia nie uczestniczą tłumacze biznesowi z doświadczeniem praktycznym.

3) Uczelnia prowadzi politykę kadrową i wspiera rozwój pracowników naukowo-dydaktycznych. Nauczyciele nie otrzymują jednak informacji zwrotnej na temat wyników ankiet studenckich.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych.

Bazę dydaktyczną Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu stanowią cztery budynki przy ulicy Krakowskiej 56-62 (Budynek A – obiekt główny, pomieszczenia administracyjne, dydaktyczne, biblioteka i czytelnia; Budynek B – 2 aule, Budynek C – 2 sale wykładowe, Budynek M – 7 sal ćwiczeniowych i seminaryjnych). Uczelnia posiada 65 sal dydaktycznych, w tym 7 auli mieszczących od 100 do 270 osób, 36 sal konwersatoryjnych mieszczących od 30 do 40 osób, 8 laboratoriów językowych i 12 laboratoriów komputerowych. W Raporcie samooceny szczegółowo opisano wszystkie technologiczne i ergonomiczne udogodnienia w laboratoriach komputerowych. ZO PKA przeprowadził wizytację bazy dydaktycznej i na tej podstawie można stwierdzić, że sale dydaktyczne są wygodne i dobrze wyposażone w nowoczesny sprzęt, jak rzutniki multimedialne oraz rzutniki

pisma, laptopy itp. Pomieszczenia te w pełni zabezpieczają potrzeby dydaktyczne ocenianego kierunku.

Poszczególne piętra budynku zaprojektowano z dużą dbałością o estetykę wnętrz. Szerokie korytarze z wygodnymi miejscami do siedzenia i stolikami zapewniają studentom właściwe warunki oczekiwania na zajęcia lub egzaminy. Ponadto w klatkach schodowych stworzono strefy relaksu wyposażone w bezprzewodowy Internet, fototapety, miękkie siedziska, lampy i dywany. Studenci chętnie korzystają z tej formy odpoczynku między zajęciami. W korytarzach znajdują się też kioski informacyjne, które stanowią obok Internetu (<http://student.edukacja.wroc.pl/>) drugi kanał informacyjny. Informacje o zajęciach zaplanowanych w danym dniu są też dostępne za pośrednictwem monitorów umieszczonych w okolicy schodów. Są to istotne udogodnienia pozwalające zoptymalizować proces dydaktyczny.

Pracownicy poszczególnych katedr mają do dyspozycji pokoje nauczycielskie, które, jak stwierdzili w rozmowach z ZO PKA, w pełni zabezpieczają ich potrzeby. Zarówno nauczyciele, jak i studenci z uznaniem wypowiadali się o warunkach pracy dydaktycznej, jakie stwarza Uczelnia.

Biblioteka Główna Uczelni sprawia dobre wrażenie. Jest czynna przez cały tydzień i umożliwia użytkownikom telefoniczne lub mailowe sprawdzanie stanu konta bibliotecznego oraz dokonywanie rezerwacji książek. W czytelni Biblioteki Główniej jest 38 miejsc dla czytelników oraz kilka nowoczesnych stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Czyelnicy mają możliwość korzystania z katalogu on-line oraz przeszukiwania baz danych. Księgozbiór biblioteki to ok. 20 tytułów wydawnictw ciągłych oraz kilkanaście prenumerowanych czasopism. Uczelnia zawarła umowy pozwalające jej studentom korzystać z kolekcji zgromadzonych w Miejskiej Bibliotece Publicznej oraz Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu. W 2014 roku Uczelnia przystąpiła do Wirtualnej Biblioteki Nauki, co umożliwiło dostęp do obcojęzycznych baz danych: Elsevier, Scopus, Springer, Web of Knowledge, Wiley, Nature i Science, Ebsco.

W Załączniku nr 17 do Raportu Samooceny („Wykaz pozycji książkowych nowości zakupionych dla Wydziału Zarządzania we Wrocławiu związanych z kierunkiem Filologia”), przedstawiono listę, która wskazuje na priorytetowe traktowanie praktycznej nauki języka angielskiego oraz lingwistyki. Książek dotyczących biznesu jest na tej liście zaledwie 6, glottodydaktyki – 8, a translatoryki – tylko 4. Także katalog on-line Biblioteki Główniej wskazuje na niewielką liczbę publikacji na temat przekładoznawstwa i praktycznej nauki przekładu (zaledwie 12 publikacji). W Załączniku nr 17 przedstawiono także listę 11 książek, które Uczelnia planuje zakupić na potrzeby ocenianego kierunku, ale zawiera ona tylko 2 książki dotyczące biznesu, jedną – glottodydaktyki i ani jednej na temat przekładoznawstwa. **Zbiory Biblioteki warto zatem uzupełnić pod kątem potrzeb prowadzonych specjalizacji (nauczycielska i translatoryka biznesowa), uwzględniając także dostępność w formie elektronicznej książek poświęconych tej tematyce. Braki w tym zakresie mają wpływ na jakość kształcenia oraz uniemożliwiają osiągnięcie w pełni takich efektów kształcenia, jak:**
K_W_11 „Potrafi scharakteryzować techniki i strategie tłumaczeniowe; jest świadomy znaczenia i wykorzystania translacji we współczesnym świecie”

K_W_16 „Zna podstawowe metody, strategie, techniki i dobre praktyki stosowane do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności translatorycznej, marketingowej i dydaktycznej”.

W załączeniu do Raportu samooceny przedstawiono Zarządzenie nr 14b/2013 Rektora Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu z dn. 24 września 2013r. w sprawie wprowadzenia Ramowego i szczegółowego programu praktyk dla kierunku Filologia – studia I stopnia Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu. Załącznikiem do tego Zarządzenia jest „Ramowy i szczegółowy program praktyk pedagogicznych” oraz „Ramowy i szczegółowy program praktyk specjalizacyjnych (tłumaczeniowych)”. Wymiar praktyk pedagogicznych to 150 godzin, a praktyk tłumaczeniowych – 120 godzin. Biorąc pod uwagę deklarowany profil praktyczny kształcenia na ocenianym kierunku studiów, ten wymiar praktyk jest zdecydowanie niewystarczający.

W wizytowanej Uczelni studenci sami wybierają miejsce odbywania praktyki zarówno w kraju jak i za granicą (Raport samooceny, s. 5 oraz Załącznik Ramowe i szczegółowe programy praktyk), co potwierdziły także rozmowy ZO PKA ze studentami. Studenci zobowiązani są do złożenia pisemnej informacji o miejscu praktyki wraz z adresem przedsiębiorstwa oraz imieniem i nazwiskiem zakładowego opiekuna praktyki”. W opinii studentów ten system jest dla nich wygodny i stwarza im dużą swobodę w wyborze miejsca odbywania praktyki, ale znacznie ogranicza możliwość kontrolowania przez Uczelnię warunków i sposobu realizacji programu praktyk.

Uczelnia uwzględnia natomiast potrzeby osób niepełnosprawnych ruchowo. Remontując gmachy i wyposażając sale, Uczelnia zlikwidowała bariery architektoniczne, urbanistyczne i techniczne: zamontowano dźwig osobowy, przystosowano węzły sanitarne dla niepełnosprawnych, wyznaczono miejsca parkingowe dla ich pojazdów. W salach i czytelnicy są stoły i krzesła przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Tym samym ocena przystosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych wypada bardzo pozytywnie.

Na Uczelni powołano Opiekuna studentów z niepełnosprawnością. Do jego zadań należy udzielanie wsparcia zarówno studentom jak i pracownikom Uczelni. Na stronie internetowej Uczelni znajduje się specjalny dział poświęcony studentom z niepełnosprawnością, w którym znajdują się m.in. informacje o organizacjach wspierających osoby z niepełnosprawnością oraz zalecenia dla nauczycieli akademickich dot. prowadzenia zajęć dla studentów z niepełnosprawnościami narządu mowy, wzroku i słuchu. Studentom posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności przysługuje prawo do ubiegania się o użyczenie sprzętu komputerowego. Do dyspozycji studentów są laptopy oraz netbooki. Zgodnie z §15 Regulaminu studiów Uczelnia zapewnia formy egzaminów dostosowane do możliwości i stopnia niepełnosprawności studenta. Dla studentów z dysfunkcją narządu słuchu możliwa jest zamiana formy egzaminu z ustnej na pisemną. Dla innych rodzajów niepełnosprawności zmiana formy egzaminu może polegać na wydłużeniu czasu trwania lub wykorzystaniu komputera.

Studenci obecni na spotkaniu wyrazili ogólne zadowolenie z dostępnej infrastruktury dydaktycznej. Pozytywnie ocenili strefy odpoczynku, a także kioski informacyjne znajdujące się na korytarzach. W ich opinii godziny otwarcia biblioteki są prawidłowe i dostosowane do godzin ich zajęć. Studenci poinformowali również, iż sporadycznie korzystają z zasobów

biblioteki ponieważ część materiałów otrzymują od prowadzących oraz korzystają z innych bibliotek, bliżej miejsca ich zamieszkania.

Studenci ocenianego kierunku sami wyszukiwali miejsca do odbycia praktyk i w związku z tym nie byli w stanie ocenić bazy miejsc oferowanych przez Uczelnię. Nie mieli wiedzy, czy Uczelnia posiada jakąkolwiek bazę miejsc odbycia praktyk zawodowych.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Infrastruktura Uczelni jest nowoczesna. Sale są dobrze wyposażone w sprzęt dydaktyczny. Rozwój bazy jest skorelowany z potrzebami ocenianego kierunku studiów, z wyjątkiem specjalizacji translatoryka, która wymaga doposażenia w odpowiednie oprogramowanie oraz księgozbiór, również z zakresu glottodydaktyki. Uczelnia jest w pełni przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Wymiar praktyk nie jest dostosowany do profilu praktycznego i jest zbyt niski.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

W Raporcie samooceny (s. 22-23) oraz w załącznikach do Raportu przedstawiono działalność naukową Wydziału Zarządzania WSZ „Edukacja” dotyczącą głównie kierunku „zarządzanie”, na którym Wydział już od kilku lat ma prawo do prowadzenia studiów drugiego stopnia. Działalność naukowa Wydziału obejmuje badania indywidualne oraz zespołowe, organizację konferencji, udział w konferencjach, publikacje naukowe i dydaktyczne. Uczelnia wydaje własne pismo pt. „Gospodarka – Rynek - Edukacja”, w którym pracownicy i studenci mają możliwość publikowania swoich prac. Wydatki na badania naukowe pokrywa głównie Uczelnia ze środków własnych. W Raporcie samooceny wskazano, że „[w] ciągu niespełna ośmiu lat akademickich Uczelnia wyasygnowała łącznie na działalność badawczo-rozwojową ponad 1,7 mln. zł.” (s. 23). Także ekspert międzynarodowy pozytywnie ocenił współpracę naukową WSZ „Edukacja” z innymi uczelniami i zauważył, że wpływa ona korzystnie na proces dydaktyczny realizowany w ocenianej Jednostce.

Działalność naukowa Wydziału została opisana w załącznikach 18-25, które pokazują stosunkowo niewielki udział ocenianego kierunku w pracach o charakterze naukowo-badawczym. Analiza Załącznika nr 18 („Zadania badawcze realizowane w ramach Katedr w latach 2006–2008”) oraz Załącznika nr 21 („Konferencje i seminaria naukowe organizowane przez Wydział Zarządzania”) wskazuje na to, że zrealizowane zadania badawcze oraz organizacja konferencji na Wydziale Zarządzania WSZ „Edukacja” dotyczą kierunków innych

niż „filologia”. Na Wydziale nie organizowano dotąd konferencji poświęconych językoznawstwu stosowanemu (glottodydaktyce i translatoryce), choć takie specjalizacje są rozwijane na ocenianym kierunku. Załącznik nr 19 („Osiągnięcia naukowe Wydziału Zarządzanie, w tym kierunku Filologia”) odnosi się do działalności wydawniczej, nakładów finansowych, grantów polskich i międzynarodowych. Nie ustalono jednak kwestii afiliacji publikacji. Podobna uwaga dotyczy danych zawartych w Załączniku nr 22 („Publikacje o charakterze naukowym i dydaktycznym”). Dla większości nauczycieli ocenianego kierunku, WSZ „Edukacja” stanowi dodatkowe miejsce pracy, stąd przypisanie ich dorobku do działalności naukowej Wydziału wymaga jednoznacznej deklaracji, której w przedstawionej dokumentacji nie ma. W Załączniku nr 20 („Granty i dotacje naukowe”) przedstawiono źródła finansowania działalności badawczej Wydziału. W Załączniku nr 23 („Zespołowe badania naukowe kierunku Filologia”) zaprezentowano kierunki badań prowadzonych przez nauczycieli ocenianego kierunku, przy czym jako kierownika jednego z programów wymieniono osobę, która już nie pracuje na Wydziale. Głównym problemem działalności naukowej jest zatem częsta zmiana kadry, dla której Uczelnia stanowi w większości dodatkowe miejsce pracy. Stąd wynika trudność prowadzenia długofalowych badań naukowych o pewnej afiliacji.

Większość pracowników prowadzi zajęcia zgodnie ze swoimi specjalizacjami naukowymi, a tym samym ma możliwość wykorzystywania wyników badań naukowych w procesie dydaktycznym. Analiza planów zajęć oraz hospitacje zajęć wykazała, że wyjątki stanowią językoznawca prowadzący zajęcia z realioznawstwa oraz polonista prowadzący zajęcia z historii USA.

W Uczelni funkcjonują koła naukowe zgodnie z Zarządzeniem Nr 3a/2013 Rektora z dnia 20 lutego 2013 roku ws. zasad tworzenia, rejestracji, funkcjonowania i rozwiązywania uczelnianych organizacji studenckich/kół naukowych w Wyższej Szkole Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu. Studenckie koła naukowe mogą uzyskać dofinansowanie na cele związane z działalnością studencką. W tym celu muszą złożyć wniosek do Rektora zaopiniowany przez Dziekana i opiekuna koła. Studenci ocenianego kierunku uczestniczą w działalności Koła Naukowego „Lingwista”, które powstało 1 marca 2014 roku. Z informacji uzyskanych podczas spotkania z Zespołem Oceniającym wynika, iż studenci w ramach pracy koła planują rozwijać swoje zainteresowania naukowe. Ze względu na sprawy zawodowe i osobiste najprawdopodobniej nie będą mogli w pełni uczestniczyć w działalności naukowej Uczelni oraz konferencjach zewnętrznych. Studenci ocenianego kierunku nie uczestniczyli w badaniach naukowych prowadzonych przez Uczelnię.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴ ODSTĄPIENIE OD OCENY

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Zadeklarowano prowadzenie kierunku na studiach pierwszego stopnia o profilu praktycznym, co oznacza, że ocenianego kierunku nie dotyczy obowiązek prowadzenia badań naukowych. Niepewna jest też afiliacja przedstawionych publikacji i działalności naukowej w związku z tym, że dla większości nauczycieli, w tym stanowiących minimum kadrowe, WSZ „Edukacja” jest dodatkowym miejscem pracy. Studenci ocenianego kierunku biorą udział w pracach koła naukowego. Ze względu na zobowiązania zawodowe i osobiste nie są w stanie w pełni uczestniczyć w życiu naukowym Uczelni.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

Warunki i tryb rekrutacji określone są w Uchwale nr 2/2012 Senatu Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu z dnia 14 marca 2012 r. nie budzą zastrzeżeń ZO PKA. Warunkiem przyjęcia na studia jest złożenie w wyznaczonym terminie kompletu wymaganych dokumentów, pozytywne przejście procedury kwalifikacyjnej, podpisanie umowy o świadczenie usług edukacyjnych oraz uiszczenie opłaty wpisowej. O przyjęciu decyduje kolejność zgłoszeń, nie zostały określone żadne minimalne wymagania wstępne.

Zdaniem studentów liczba osób przyjmowanych na oceniany kierunek jest odpowiednia i zapewnia dobre warunki kształcenia.

- 2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;

Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z członkiem Zespołu Oceniającego PKA system oceniania jest sprawiedliwy. Zgodnie z §11 ust. 5 Regulaminu studiów nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia na początku zajęć zobowiązany jest podać program przedmiotu, wykaz obowiązującej literatury, przewidywane formy kontroli aktywności, formę zaliczenia oraz tryb ukończenia zajęć. Studenci poinformowali, iż formy zaliczeń, o których informują nauczyciele akademicy są konsekwentnie realizowane. Studenci mają możliwość wglądu do swoich prac oraz uzyskania informacji o popełnionych błędach. Studenci mają możliwość poprawy zaliczeń i egzaminów. Regulamin studiów przewiduje możliwość skorzystania przez studenta z zaliczenia i egzaminu komisyjnego. Na uzasadniony pisemny wniosek studenta w egzaminie komisyjnym może uczestniczyć obserwator wskazany przez studenta. W przypadku zaliczenia komisyjnego Regulamin studiów nie przewiduje takiej możliwości.

Nakład pracy i czas niezbędny do uzyskania wyznaczonych efektów kształcenia określony został co prawda określony prawidłowo, jeśli chodzi o cały kierunek i poszczególne moduły, ale pojawiają się problemy w przypadku poszczególnych przedmiotów, co związane jest z czasami przypadkowy i nieuzasadniony przydział punktów ECTS, o czym była mowa w części 3. Wymagania dotyczące warunków i form zaliczenia poszczególnych przedmiotów są zawarte w sylabusach, choć, jak już wspomniano przy ocenie punktu 2, należałoby je uszczegółowić. System oceniania osiągnięć studentów jest w miarę przejrzysty i obiektywny, ale nie jest on w wystarczającym stopniu ukierunkowany na proces uczenia się, na przykład z uwagi na charakter prac etapowych. Chodzi tu przede wszystkim o nadmierne skupienie się na testowaniu wiedzy, a nie umiejętności i kompetencji, które mają kluczowe znaczenie na kierunkach filologicznych.

- 3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Studenci ocenianego kierunku studiów mają możliwość realizacji części procesu kształcenia poza Jednostką w ramach programu wymiany międzynarodowej LLP Erasmus. Z informacji uzyskanych podczas wizytacji od koordynatorki ds. biura karier i współpracy z zagranicą, studenci wizytowanego kierunku mają możliwość wyjazdu do 4 uczelni zagranicznych. Do tej pory żaden student kierunku filologia nie skorzystał z tej możliwości. Nie było także studentów przyjeżdżających z uczelni partnerskich. Z informacji uzyskanych w trakcie wizytacji wynika, że w poprzednim roku akademickim dwie osoby zgłosiły chęć wyjazdu w ramach programu Erasmus, lecz później zrezygnowały z niego z przyczyn osobistych. W poprzednim roku akademickim jedna osoba skorzystała z możliwości odbycia praktyki w ramach programu Erasmus. W tym roku kolejna osoba stara się o taki wyjazd. Studenci obecni na spotkaniu poinformowali, iż mają wiedzę na temat wyjazdów zagranicznych. Organizowane są spotkania i prowadzona jest akcja informacyjna. Studenci ze względów rodzinnych i zawodowych nie są zainteresowani wyjazdami zagranicznymi. Warto jednak podkreślić pozytywną opinię eksperta międzynarodowego, który warunki stworzone przez Uczelnię określił jako wybitnie sprzyjające krajowej i międzynarodowej mobilności studentów.

Jednostka nie posiada podpisanych umów wymiany krajowej. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA nie byli zainteresowani tą formą mobilności.

Studenci ocenianego kierunku ze względu na jego charakter odbywają część zajęć w języku angielskim. Oferowanym jest im również lektorat języka hiszpańskiego. Studenci nie mają możliwości wyboru innego języka obcego. Kilka osób zgłosiło chęć realizacji lektoratu języka niemieckiego, ponieważ realizowali ten język na wcześniejszych etapach edukacji.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA nie posiadali dokładnej wiedzy nt. systemu ECTS. Sugerowane jest wprowadzenie działań służących popularyzacji wiedzy nt. systemu ECTS wśród studentów.

- 4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Studenci wizytowanego kierunku wyrazili się pozytywnie o relacjach jakie panują między nimi a nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia. Nie ma problemów ze skontaktowaniem się z nimi poza zajęciami. Dyżury i konsultacje odbywają się w miejscu i czasie odpowiadającym potrzebom studentów.

Osoby obecne na spotkaniu z ZO PKA zgłosiły uwagę dotyczącą liczby dostępnych promotorów. Obecnie mogą pisać prace licencjackie pod kierunkiem dwóch osób. Część studentów chciałaby realizować prace dyplomowe z zakresu literaturoznawstwa, lecz obecnie nie ma takiej możliwości. W ich opinii konieczne jest rozszerzenie listy promotorów o dodatkową osobę, która zajmuje się literaturoznawstwem. Poza tą uwagę studenci pozytywnie ocenili sam proces dyplomowania.

Sylabusy do przedmiotów dostępne są za pomocą internetowego systemu Wirtualny Dział Nauczania. Dostęp do nich jest możliwy po zalogowaniu się poprzez indywidualne dane studenta. W sylabusach znajdują się informacje o wymaganiach wstępnych, celach i zadaniach przedmiotów, zakładanych efektach kształcenia oraz zalecanej literaturze dostępnej w bibliotece Uczelni oraz poza nią. Studenci określili te informacje jako przydatne, z zastrzeżeniem, że do tej pory sporadycznie korzystali z sylabusów. Wszelkie niezbędne

informacje uzyskiwali od nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia. W opinii osób obecnych na spotkaniu z członkiem Zespołu Oceniającego PKA zalecane materiały dydaktyczne są przydatne do realizacji zakładanych efektów kształcenia. W głównej mierze jest to literatura przedstawiona przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia, a także inne materiały przez nich udostępniane.

Studenci wypowiadali się także pozytywnie o obsłudze administracyjnej funkcjonującej w Jednostce. Godziny otwarcia dziekanatu dostosowane są do potrzeb studentów. Mają oni także możliwość uzyskania wszelkich niezbędnych informacji związanych z tokiem i organizacją procesu kształcenia. Plany zajęć oraz harmonogramy sesji umieszczane są w gablotach na terenie Jednostki oraz na stronie internetowej Uczelni. Na Uczelni funkcjonuje elektroniczny system e-Diekanat. Studenci korzystając z niego mają dostęp do informacji o otrzymanych ocenach, przyznanych i wypłaconych stypendiach, mogą także wypełniać elektroniczne ankiety. W systemie pojawiają się także wiadomości przesyłane przez pracowników Uczelni. Studenci pozytywnie oceniają system e-Diekanat.

Studenci obecni na spotkaniu z przedstawicielem Zespołu Oceniającego PKA pozytywnie ocenili system świadczeń pomocy materialnej oraz ich wysokość. Zgodnie z §1 ust. 4 Regulaminu pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu świadczenia powinny być przyznawane przez Dziekana na podstawie art. 175 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, ponieważ Samorząd Studencki nie wystąpił o przekazanie uprawnień komisji stypendialnej. Wątpliwości w tej kwestii budzi wydawanie decyzji przez Prorektora ds. studenckich i dydaktyki, co jest niezgodne z art. 175 ust. 1 i 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Sugerowane jest zweryfikowanie procesu wydawania decyzji w sprawie przyznania świadczeń pomocy materialnej. Regulaminu pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu przewiduje wszystkie świadczenia określone w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, czyli: stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendium Rektora dla najlepszych studentów, stypendium ministra za wybitne osiągnięcia oraz zapomogi. Z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, że podział dotacji na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów, zgodnie z art. 174 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, został dokonany w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studenckiego.

Zgodnie z §10 ust. 1 Regulaminu pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu stypendium rektora dla najlepszych studentów możesz otrzymywać student, który uzyskał w poprzednim roku studiów wysoką średnią ocenę lub posiada osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym i posiada aktualną licencję klubu sportowego. O przyznanie stypendium rektora dla najlepszych studentów student może ubiegać się nie wcześniej niż po zaliczeniu pierwszego roku studiów. W Regulaminie brak jest określonych kryteriów przyznawania stypendium rektora za osiągnięcia naukowe, artystyczne oraz wysokie wyniki sportowe. Sugerowane jest określenie kryteriów za ww. osiągnięcia i umieszczenie ich w Regulaminie pomocy materialnej. Według informacji uzyskanych podczas wizytacji 7 studentów ocenianego kierunku otrzymało stypendium rektora w bieżącym roku akademickim.

Na Uczelni funkcjonuje Biuro Karier. Jego głównym celem jest pomoc studentom i absolwentom w skutecznym wejściu na rynek pracy. Biuro Karier Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu oferuje studentom pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, prowadzi przygotowania do uczestnictwa w rozmowie kwalifikacyjnej oraz

konsultacje mające na celu określenie predyspozycji zawodowych. Na stronie internetowej Biuro Karier umieszcza również aktualne oferty pracy, praktyk i staży.

Przedstawiciele Samorządu Studentów pozytywnie ocenili relacje z władzami Jednostki. Poinformowali, iż mają zagwarantowane środki na działalność oraz biuro z komputerem i dostępem do Internetu.

Studenci wyrazili ogólne zadowolenie z systemu opieki dydaktycznej, naukowej, materialnej i socjalnej. W przypadku jakichkolwiek problemów studenci udają się do Dziekana lub Prodziekana ds. studenckich i dydaktyki, na których pomoc mogą zawsze liczyć. Wśród mocnych stron ocenianego kierunku studenci wskazali nauczycieli akademickich, infrastrukturę dydaktyczną oraz dziekanat. Wśród słabszych stron wskazali na zbyt dużą liczbę godzin zajęć z przedmiotów Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania – Antropomotoryka oraz Socjologia edukacji. Dodatkowo wskazali także na zbyt małą liczbę zajęć praktycznych dotyczących słownictwa i gramatyki języka angielskiego.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady rekrutacji są przejrzyste, zapewniają równe szanse wszystkim kandydatom.

2) System oceny studentów jest sprawiedliwy. Formy zaliczeń, podawane przez nauczycieli akademickich w trakcie zajęć, są konsekwentnie realizowane. Należałoby jednak zwrócić uwagę na lepsze ukierunkowanie tego systemu na proces uczenia się, choćby przez większy nacisk na testowanie umiejętności i kompetencji w przypadku prac etapowych. Racjonalizacji wymaga też określenie czasu i nakładu pracy niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w przypadku niektórych przedmiotów, co wiąże się z modyfikacją przydzielonej liczby punktów ECTS.

3) Studenci mają możliwość udziału w programie wymiany zagranicznej, lecz z niego nie korzystają. Studenci wskazali na brak możliwości wyboru lektoratu języka obcego poza hiszpańskim.

4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Wątpliwości budzi wydawanie decyzji w sprawie przyznania świadczeń pomocy materialnej przed Prorektora ds. studenckich i dydaktyki.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

Początki systemu zarządzania jakością w Wyższej Szkole Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu sięgają 2000 r. Do podstawowych instrumentów zarządzania jakością kształcenia należały w omawianym okresie ewaluacje zajęć dydaktycznych. Opracowywane w ich wyniku raporty miały na celu formułowanie zaleceń, w oparciu o które podejmowano konkretne działania naprawcze. Funkcjonowanie systemu zarządzania jakością w Uczelni regulowane było przez następujące zarządzenia:

1. Zarządzenie Rektora nr 1/2000 z dn. 7 stycznia 2000 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia oceny pracy pracowników naukowo-dydaktycznych w Wyższej Szkole Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu,
2. Zarządzenie Rektora nr 38/2002 z dn. 19 września 2002 r. w sprawie powołania komisji do przygotowania materiałów do oceny pracy pracowników naukowo-dydaktycznych,
3. Zarządzenie Rektora nr 10/2008 z dn. 1 marca 2008 r. w sprawie oceny pracy pracowników naukowo-dydaktycznych,
4. Zarządzenie Rektora nr 18b/2009 z dn. 20 października 2009 r. w sprawie powołania komisji ds. rozwoju naukowego, dydaktyki oraz badań naukowych w Wyższej Szkole Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia w Uczelni został wprowadzony Zarządzeniem Rektora nr 27b/2011 z dn. 1 października 2011 r. w *sprawie wprowadzenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Wyższej Szkole Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu*. System ten jest udoskonalany. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia w obecnym kształcie funkcjonuje w oparciu o Zarządzenie Rektora nr 4a/2013 z dn. 28 lutego 2013 r. w *sprawie wprowadzenia wewnętrznego systemu jakości kształcenia w Wyższej Szkole Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu*.

Przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości w Uczelni można podzielić na bezpośrednio odnoszące się do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, jak i te o charakterze ogólnym, regulujące kwestie związane z odpowiedzialnością organów, procesem kształcenia, tworzeniem programów kształcenia, zasadami rekrutacji, określaniem i weryfikacją efektów kształcenia, w tym zasadami dyplomowania, tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich, wsparciem studentów.

Za zapewnianie jakości kształcenia odpowiadają:

1. władze Uczelni i Wydziału, organizując proces kształcenia,
2. kadra akademicka: pracownicy dydaktyczni i naukowo-dydaktyczni,
3. pracownicy administracyjni, zapewniając obsługę studentów i wykładowców,
4. studenci, wpływając poziomem swojego zaangażowania na jakość procesu kształcenia,
5. interesariusze zewnętrzni poprzez monitorowanie efektów kształcenia na rynku pracy.

Strukturę organizacyjną Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uczelni tworzą:

1. Rektor,
2. Prorektor,
3. Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia,
4. Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia,
5. Dziekani Wydziałów.

Uczelniany System Zapewnienia jakości Kształcenia ma na celu: stałe monitorowanie i podnoszenie jakości kształcenia, tworzenie procedur oceny metod i warunków kształcenia

oraz programów studiów, zwiększenie mobilności studentów w kraju i za granicą, podniesienie rangi pracy dydaktycznej, informowanie kandydatów na studia, pracodawców o jakości kształcenia i poziomie wykształcenia absolwentów. Nadzór nad Wewnętrznym Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia sprawuje Rektor.

W ramach Systemu podejmowane są działania w obszarze:

1. doskonalenia jakości kształcenia,
2. oceny procesu kształcenia,
3. oceny warunków kształcenia,
4. oceny skuteczności Uczelnianego Systemu Zapewnienia jakości Kształcenia.

W Uczelni sporządza się roczne raporty jednostek dotyczące jakości kształcenia, sprawozdania z posiedzeń Rad Wydziałów poświęconych jakości kształcenia w jednostkach oraz roczne sprawozdanie Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia. Oceny skuteczności Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia dokonuje się m.in. na podstawie wyników ankiet, opinii pracodawców, oceny aktywności jednostek w zakresie szkoleń itp. oraz na podstawie porównywania statystycznych wyników ankiet w danym roku i w latach poprzednich, porównywania aktywności studentów w kołach naukowych, liczby inicjatyw dydaktycznych podejmowanych w jednostkach, liczby nowo tworzonych modułów kształcenia, specjalności i kierunków, liczby zmian wprowadzanych w programach kształcenia będących wynikiem analizy uzyskiwanych efektów kształcenia i potrzeb rynku pracy.

Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia powołuje Rektor. Zarządzeniem Rektora nr 4b/2013 z dn. 28 lutego 2013 r. został powołany Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, natomiast Zarządzeniem Rektora nr 4c/2013 z dn. 28 lutego 2013 r. – Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia.

Do zadań Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia należą:

1. przewodniczenie pracom Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia,
2. koordynacja prac i współdziałanie z jednostkami Uczelni w zakresie działań związanych z zapewnianiem jakości kształcenia,
3. koordynacja działań w ramach systemu akredytacji zewnętrznych,
4. opiniowanie wniosków o utworzenie nowego kierunku/specjalności studiów,
5. współpraca z Samorządem Studentów w zakresie działań wspierających wysoką jakość kształcenia.

Pełnomocnik odpowiada za nadzór nad realizacją uczelnianych wytycznych dotyczących zapewnienia jakości kształcenia, nadzór nad przebiegiem ankietyzacji i hospitacji, ustalanie harmonogramu realizacji zadań związanych z poprawą i oceną jakości kształcenia, przygotowywanie wraz z Uczelnianym Zespołem ds. Jakości Kształcenia rocznych sprawozdań w zakresie oceny funkcjonowania i skuteczności Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Na podstawie sprawozdania Pełnomocnika Rektor dokonuje w każdym roku akademickim analizy i oceny funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, przedkładając je do wiadomości Senatowi Uczelni, po zakończeniu roku akademickiego nie później niż na grudniowym posiedzeniu.

Zarządzenie Rektora nr 4a/2013 z dn. 28 lutego 2013 r. w sprawie wprowadzenia wewnętrznego systemu jakości kształcenia w Wyższej Szkole Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu stanowi, iż w skład Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia wchodzi: Prorektor lub inny pracownik naukowo-dydaktyczny wyznaczony przez Rektora, Dziekan, Kierownik Katedry (bezpośredni przełożony), któremu podlega oceniany nauczyciel akademicki, pracownik naukowo-dydaktyczny przeprowadzający hospitację zajęć.

Do zadań Zespołu należy: opracowanie wzoru raportu samooceny jednostek organizacyjnych Uczelni, wskazując zakres ewaluacji oraz kryteria, według których dokonywana jest ocena jakości kształcenia na kierunku studiów w danym roku akademickim, opracowanie wzorów ankiet, arkuszy hospitacyjnych oraz innych dokumentów niezbędnych do badania jakości kształcenia, analiza raportów samooceny, sporządzonych przez jednostki organizacyjne Uczelni, sporządzenie wraz z Pełnomocnikiem sprawozdania na temat jakości kształcenia w Uczelni. Uczelniany Zespół przedstawia Rektorowi wnioski i propozycje dotyczące jakości kształcenia w Uczelni oraz rekomendacje dotyczące upowszechniania wzorów dobrych praktyk w dziedzinie jakości kształcenia w środowisku akademickim.

Instrumentem realizacji Systemu jest również Księga Jakości. Jest ona opracowaniem zawierającym zbiór wszystkich dokumentów prawnych dotyczących procesu kształcenia w Uczelni, zbiór procedur obowiązujących w trakcie realizacji procesu kształcenia, w skład którego wchodzi wyodrębnione zarządzenia Rektora oraz zalecenia Uczelnianego Zespołu ds. jakości Kształcenia, katalog dobrych praktyk, informacje na temat Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia przeznaczone dla interesariuszy zewnętrznych, w szczególności dla kandydatów na studia, pracodawców i mediów. Księgę Jakości WSZ Edukacja przygotowuje Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia wspierany przez Uczelniany Zespół. Przewiduje ona następujące procedury: P-1 Nadzorowanie dokumentacji, P-2 Nadzorowanie zapisów, P-3 Nadzorowanie niezgodności, P-4 Audyty wewnętrzne, P-5 Działania korygujące i zapobiegawcze oraz procesy: PJ-1 Zarządzanie uczelnią, PJ-2 Zarządzanie informacją, PJ-3 Ciągłe doskonalenie, PJ-4 Nadzorowanie niezgodności, PJ-5 Zarządzanie personelem, PJ-6 Utrzymanie obiektów i wyposażenia, PJ-7 Współpraca z zagranicą. Promocja Uczelni. Zadowolenie absolwentów i innych interesariuszy, PJ-8 Planowanie i organizacja studiów, kursów, PJ-9 Przyjęcie kandydatów (Rekrutacja), PJ-10 Kształcenie studenta, PJ-11 Pomoc socjalna, PJ-12 Organizacja życia studenckiego, PJ-13 Kursy i studia podyplomowe, PJ-14 Zabezpieczenie pomocy naukowo-dydaktycznych, PJ-15 Pracownicy dydaktyczni, PJ-16 Weryfikacja procesu kształcenia i jego efektów, PJ-17 Planowanie i realizacja badań naukowych, PJ-18 Zabezpieczenie pomocy naukowo-badawczych. Księga Jakości jest na etapie wdrażania. Planuje się jej pełne wprowadzenie od przyszłego roku akademickiego.

Istotnymi elementami służącym realizacji celów określonych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia są:

1. badania wśród studentów w formie anonimowych ankiet dotyczących oceny m.in. zajęć dydaktycznych,
2. badania wśród absolwentów prowadzone przy pomocy ankiet kierowanych do absolwentów,
3. okresowe hospitacje zajęć dydaktycznych,
4. ocena pracowników naukowo-dydaktycznych, której podstawę oceny nauczyciela akademickiego stanowi jego dorobek naukowo-badawczy, dydaktyczny i organizacyjny, a także dokonanie jej podsumowania,
5. ocena i weryfikacja programów studiów poprzez okresowe przeglądy programowe ocena jakości obsługi administracyjnej studentów (funkcjonowanie biblioteki, dziekanatu).

Regulamin oceny nauczycieli akademickich stanowi załącznik do Uchwały Senatu nr 4/2012 z dn. 14 marca 2012 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu oceniania okresowego pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych. Podstawowym narzędziem w systemie oceny jest „Arkusz oceniania okresowego nauczycieli akademickich, w którym występują następujące elementy: informacje o osiągnięciach naukowych,

dydaktycznych i organizacyjnych, które podaje oceniany w formie samooceny, opinie studentów dotyczące nauczycieli akademickich, opinia Kierownika Katedry, ocenę końcową Komisji oceniającej. W procesie oceny obowiązują następujące etapy działania:

1. Dział Personalny sporządza wykaz nauczycieli akademickich, którzy w danym semestrze podlegają ocenie okresowej i przekazuje przewodniczącemu zespołu oceniającego,
2. Przewodniczący zespołu oceniającego udostępnia ocenianemu pracownikowi w formie elektronicznej „Arkusz oceniania okresowego nauczyciela akademickiego” w części dotyczącej samooceny, gdzie oceniany określa swoje osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne w danym okresie i przekazuje Kierownikowi katedry (bezpośredniemu przełożonemu),
3. Kierownik katedry (bezpośredni przełożony) stosownie do semestralnego planu zajęć określa terminy hospitacji, wyznacza osoby hospitowane i hospitujące, które sporządzają „Sprawozdanie z hospitacji zajęć dydaktycznych”, przekazując je bezpośredniemu przełożonemu ocenianego nauczyciela akademickiego,
4. Bezpośredni przełożony nauczyciela akademickiego wypełnia część Arkusza dotyczącą opinii studentów uzyskanych głównie drogą ewaluacji elektronicznej,
5. Pozostałe osoby funkcyjne wystawiają opinie pisemne i zamieszczają je w Arkuszu,
6. Po zgromadzeniu danych i uzyskaniu wszystkich opinii zespół oceniający wystawia ocenę końcową,
7. Ocena końcowa wraz z zawartymi opiniami podlega zatwierdzeniu przez Rektora.

Oceny dokonuje Zespół oceniający w skład którego wchodzi: prorektor lub inny pracownik naukowo-dydaktyczny wyznaczony przez rektora jako przewodniczący zespołu oceniającego, Dziekan, kierownik Katedry (bezpośredni przełożony), któremu podlega oceniany nauczyciel akademicki, pracownik naukowo-dydaktyczny przeprowadzający hospitację zajęć. Zarządzeniem Rektora nr 17a/2012 z dn. 19 marca 2012 r. został powołany Przewodniczący Zespołu Oceniającego.

Informacje uzyskane w procesie ewaluacji służą do: zapewnienia stabilności kadry i wyznaczenie obszarów wymagających zwiększenia intensywności działań, zwiększenia zaangażowania poszczególnych podmiotów w życie Uczelni, reagowania na bieżąco i wprowadzania koniecznych zmian w realizowany program, wyznaczania obszarów, w jakich program lub praca uczelni nie daje spodziewanych rezultatów, określenie przyczyn tego stanu oraz wprowadzenie usprawnienia, planowania strategii rozwoju Uczelni itp.

Na podstawie dokumentacji przedstawionej w czasie wizytacji można stwierdzić, iż w Uczelni dokonywany jest bieżący monitoring realizacji procesu kształcenia: monitorowanie kwalifikacji nauczycieli akademickich uczestniczących w procesie kształcenia na kierunku, ocena jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych, monitorowanie i doskonalenie programów kształcenia, monitorowanie warunków kształcenia, weryfikacja zakładanych efektów kształcenia, ocena dostępności informacji na temat kształcenia, badanie losów absolwentów Uczelni. W Uczelni sporządza się następujące sprawozdania/raporty/analizy:

Dziekanat dla Dziekana Wydziału:

- Liczba absolwentów w WSZ Edukacja w danym roku akademickim
- Sprawozdanie z liczebności grup – miesięczne
- Sprawozdanie ze stanu studentów – miesięczne
- Analiza sesji egzaminacyjnej
- Sprawozdanie z wyboru przez studentów specjalności
- Wykaz promotorów i prac dyplomowych – prezentacji

- Zestawienie dot. praktyk studenckich

Dział nauczania dla Dziekan Wydziału:

- Raport z realizacji zajęć – przekazywany w każdy poniedziałek za poprzedni tydzień

Dział Rekrutacji dla Władz Uczelni:

- Raport z rekrutacji – przedstawiany w każdy poniedziałek w okresie rekrutacji

Dział Pomocy materialnej dla Władz Uczelni:

- Sprawozdanie z podziału dotacji materialnej – dwa razy do roku

Dział Współpracy z zagranicą dla Rektora :

- Sprawozdanie z wyjazdu pracowników naukowo – dydaktycznych WSZ E w ramach programu ERASMUS
- Sprawozdanie z wyjazdu studentów WSZ E w ramach programu ERASMUS
- Sprawozdanie z przyjazdu studentów i pracowników z uczelni partnerskich do WSZE w ramach programu ERASMUS

Prorektor ds. współpracy z zagranicą dla Rektora:

- Raport z ewaluacji elektronicznej zajęć dydaktycznych
- Raport postępu dot. ERASMUSA

Prorektor ds. studenckich i dydaktyki dla Rektora:

- Raport z oceny pracowników naukowo-dydaktycznych dokonanych przez studentów
- Raport z ewaluacji programów nauczania (efekty kształcenia).
- Raport z badania losów absolwentów

Dział Promocji dla Rektora

- Raport z działań promocyjno-marketingowych
- Raport z badania kosztów i efektów rekrutacyjnych

Dziekan dla Rektora

- Analiza i ocena funkcjonowania jednostki organizacyjnej w danym roku akademickim
- Sprawozdanie z sesji zaliczeniowo-egzaminacyjnych

Dziekanat, dział nauczania i kwestura dla Kanclerza

- Tygodniowe sprawozdanie finansowe (czesne).
- Prognoza kosztów kształcenia (semestralnie)

W trakcie wizytacji zapoznano się z dokumentacją będącą przedmiotem obrad Senatu oraz Rady Wydziału, badając tematykę posiedzeń poświęconą zagadnieniom jakości. Z analizy dokumentacji wynika, iż problematyka jakości jest przedmiotem obrad. Podczas posiedzeń były przedstawiane zagadnienia związane z uczelnianym systemem zapewnienia jakości, wynikami rekrutacji, polityką kadrową, zmianami w planach i programach studiów, strategią rozwoju Instytutu. Ponadto zapoznano się z dokumentacją będącą wynikiem funkcjonowania Uczelnianego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Ze spotkań sporządzane są protokoły, które pozwalają ocenić realną aktywność tych organów w obszarze zapewnienia jakości kształcenia. Do chwili obecnej odbyły się dwa posiedzenia Zespołu.

Ważnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest monitoring losów absolwentów. Procedurę monitorowania losów zawodowych absolwentów określa Zarządzenie Rektora nr 21a/2012 z dn. 27 września 2012 r. w sprawie wprowadzenia procedury monitorowania karier zawodowych absolwentów Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu, które stanowi, iż z przeprowadzonego badania sporządza się raporty, publikowane następnie na stronie internetowej Uczelni. Zarządzeniem nr 47/2002 z dn. 31 grudnia 2002 r. utworzono Biuro Karier. Regulamin Biura Karier stanowi załącznik do Zarządzenia Rektora nr 17/2013 z dn. 20 listopada 2013 r.

Kierownicy katedr oraz jednostka odpowiedzialna za jakość kształcenia są zobowiązani do corocznej analizy wyników badań.

Na stronie internetowej oraz intranetowej znajdują się informacje dotyczące między innymi programów studiów, planów studiów, wzory dokumentów, materiały od prowadzących, terminy zjazdów, rozkładów zajęć, oferty studiów podyplomowych, kursów itp. W sposób ciągły zamieszczane są na niej także aktualne informacje i ogłoszenia. Oprócz strony internetowej wskazane informacje są wywieszane w gablotach dziekanatów.

Dotychczasowa skuteczność w diagnozowaniu wymienionych tu słabych stron programu kształcenia, efektów kształcenia i weryfikowania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia wymaga działań naprawczych. Zalecenie to dotyczy także systemu upowszechniania informacji na temat wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia oraz wprowadzanych zmian. Zdecydowanie niepokojącym zjawiskiem zauważonym przez ZO PKA było stwierdzenie popełnienia plagiatu pracy dyplomowej (prezentacji) w 2013 r. przez jedną z absolwentek wizytowanej Uczelni. W 2012 r. jeden z absolwentów wizytowanej Jednostki przedstawił pracę dyplomową (prezentację) pt. „The Role and Duties of American Presidents”, napisaną pod kierunkiem adiunkta Katedry. Recenzentem pracy był inny adiunkt. Rok później adiunkt, który był recenzentem wspomnianej pracy wystąpił w roli promotora tej samej pracy, tyle tylko że pod symbolicznie zmodyfikowanym tytułem „Discuss the Role and Duties of Amercican Presidents”. Co więcej, w roli recenzenta pracy przedstawionej jako dyplomowa w 2013 r. wystąpił adiunkt, pod którego kierunkiem rok wcześniej powstała praca obroniona w 2012 r. ZO PKA natychmiast po stwierdzeniu zaistniałej sytuacji poinformował o tym fakcie Rektora i Dziekana wizytowanej Jednostki. Obaj byli całkowicie zaskoczeni tym faktem i umożliwili spotkanie ZO PKA z nauczycielami, którzy oceniali w ciągu praktycznie jednego roku obie prace – raz jako promotorka i raz jako recenzentka. **W osobnych rozmowach z ZO PKA obydwie panie (promotorka i recenzentka) stwierdziły, że podobieństwo prezentacji nie zwróciło ich uwagi.**

Rektor wizytowanej Jednostki w rozmowie z ZO PKA, zarówno bezpośrednio po spotkaniach z tymi nauczycielami akademickimi, jak i podczas końcowego spotkania podsumowującego wizytację programową kierunku, zapowiedział wyciągnięcie najsurowszych konsekwencji służbowych, nie wykluczając rozwiązania z nimi umowy o pracę.

Wizytacja wykazała, że efektywność systemu zapewnienia jakości kształcenia pozostawia do życzenia w kwestiach:

1. Obsady zajęć dydaktycznych. Obsada zajęć nie zawsze jest zgodna z dorobkiem nauczyciela: np. językoznawca prowadzi zajęcia z realioznawstwa, polonista prowadzi zajęcia z historii USA, glottodydaktyk prowadzi seminarium dyplomowe z literaturoznawstwa itp.
2. Zwrotności informacji o wynikach ankiet studenckich. Nauczyciele nie są informowani o wynikach ankiet studenckich.
3. Sprawdzania końcowych efektów w procesie dyplomowania i zapobiegania nieuczciwości. Promotor i recenzent nie zauważyli plagiatu mimo stosunkowo niedużej liczby seminarzystów i krótkiego odstępu czasu między jedną a drugą prezentacją (jeden rok).
4. Dostosowania programu studiów i efektów kształcenia do deklarowanego profilu praktycznego. Efekty kształcenia nie są właściwie określone dla specjalizacji translatoryka biznesowa. Jest wśród nich mało efektów ściśle tłumaczeniowych, a jeszcze mniej

biznesowych. Wymiar praktyk jest zbyt mały jak na studia o profilu praktycznym w przypadku obydwu specjalizacji. Sposób odbywania praktyk pozwala na zbyt dużą dowolność, rozproszenie i skutkuje ograniczeniem możliwości weryfikacji osiągania efektów kształcenia przypisanych praktykom, cedując to zadanie na opiekunów w firmach i instytucjach zatrudniających studentów bądź przyjmujących studentów na praktyki.

5. Dostosowanie na specjalności nauczycielskiej obecnie obowiązującej liczby godzin praktyk (225) do zgodnej z przepisami, tj. 270 i uzupełnienie o 45 godzin w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego.

8. Weryfikacji liczby punktów ECTS przyznawanych poszczególnym modułom i przedmiotom oraz zapewnienie studentom samodzielnej możliwości wyboru 30% liczby punktów ECTS z ogólnej oferty dydaktycznej Uczelni. Szczegółowego spełnienia wszystkich warunków kształcenia nauczycieli, tj. zbyt małej liczby godzin przewidzianej dla specjalności nauczycielskiej 225 w stosunku do wymaganej 270.

W ocenie końcowej działania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia należy uwzględnić, że przyjęte rozwiązania są na początkowym etapie ich wdrażania, w związku z czym efektywność Systemu będzie można w pełni ocenić dopiero po dłuższym okresie czasu.

- 2) w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

Udział interesariuszy zewnętrznych (pracodawców i absolwentów) i wewnętrznych (pracowników, studentów) w procesie zapewnienia jakości kształcenia i działań podejmowanych przez jednostkę wydaje się ograniczony. Należy zauważyć, że System Zapewniania Jakości Kształcenia Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu nie przewiduje bezpośredniego udziału studentów w organach systemu. Z informacji uzyskanych od przedstawicieli Jednostki wynika, iż udział studentów w zapewnianiu jakości kształcenia opiera się na udziale w Radzie Wydziału oraz poprzez pisemną formę rozpatrywania wszelkich wniosków. **Sugerowane jest włącznie studentów w bezpośrednią pracę Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.**

Studenci mają możliwość wypowiadania się na temat zajęć dydaktycznych w anonimowych ankietach przeprowadzanych drogą elektroniczną. Mogą w nich ocenić m.in.: organizację zajęć, sposób prezentacji problematyki przez nauczyciela akademickiego, zaangażowanie nauczyciela akademickiego, stosunek prowadzącego zajęcia do studentów i czasochłonność przedmiotu. W kwestionariuszu ankiety przewidziane jest także miejsce na uwagi studentów. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA nie mieli wiedzy na temat monitorowania procesu kształcenia. Nie wiedzą, czy i w jaki sposób wykorzystywane są ankiety dot. zajęć dydaktycznych. Studenci poinformowali, że chcieliby mieć wpływ na swój proces kształcenia. **Sugerowane jest upowszechnienie wśród studentów wiedzy na temat wyników monitorowania procesu kształcenia oraz wprowadzanych zmian.**

Na podstawie protokołów Rady Wydziału oraz informacji uzyskanych od przedstawicieli Jednostki należy stwierdzić, iż przedstawiciel studentów posiadają 3 miejsca w 17-osobowej Radzie Wydziału, co stanowi 17,6% całego składu i nie spełnia wymogu określonego w art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Na podstawie list obecności posiedzeń Rady Wydziału oraz informacji uzyskanych od przedstawicieli Jednostki

i Samorządu Studenckiego należy stwierdzić, iż studenci biorą udział w pracach Rady Wydziału.

Podczas wizytacji ZO PKA nie odbyło się planowane spotkanie z pracodawcami z powodu nieobecności przedstawicieli pracodawców. Wizytacja PKA nie potwierdziła zatem zainteresowania przedstawicieli pracodawców ocenianym kierunkiem. Tym samym trudno jest stwierdzić, czy potrzeby interesariuszy zewnętrznych są uwzględniane w procesie monitorowania programów studiów efektów kształcenia i sposobów ich weryfikacji. ZO PKA nie miał możliwości postawienia tego pytania bezpośrednio przedstawicielom pracodawców. Z kolei Pracownicy, z którymi spotkał się ZO PKA poddają się procedurom zapewniania jakości kształcenia (ankietom, ocenom okresowym). Nie odnosi się jednak wrażenia, że tworzenie kultury jakości jest ich celem, co potwierdza na przykład obojętność wobec studenckich plagiatów.

Sam sposób zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów opisany w Raporcie samooceny jest w dużej mierze przejrzysty. Wizytacja potwierdziła, że analizy i oceny osiągniętych efektów kształcenia są przeprowadzane systematycznie i w miarę kompleksowo, stanowiąc teoretycznie podstawę doskonalenia programu kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji. Decyzja o powołaniu nowej specjalizacji translatoryka biznesowa świadczy o tym, że programy oraz efekty kształcenia na ocenianym kierunku są poddawane rewizji i o ich kształcie decydują potrzeby rynku dostrzegane przez władze Uczelni. Podobnie jest w przypadku deklaracji dotyczącej praktycznego profilu studiów, która jednak nie znajduje pełnego odzwierciedlenia w zakładanych efektach kształcenia, wymiarze praktyk i doborze kadry dydaktycznej.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+/-	+/-	+/-		+/-	+/-
umiejętności	+/-	+/-	+		+/-	+/-
kompetencje społeczne	+/-	+/-	+		+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

-- nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Jednostka wdrożyła wewnętrzny system oceny jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej jakości kultury także na ocenianym kierunku, jednakże nie we wszystkich**

aspektach działa on jeszcze efektywnie. Problemy dotyczą głównie obsady zajęć, zwrotności informacji o wynikach ankiet studenckich, zapobiegania plagiatom oraz monitorowania programu studiów i efektów kształcenia celem dostosowania ich do deklarowanego profilu praktycznego. Ponadto niespełnione zostały wszystkie warunki kształcenia nauczycieli.

- 2) Udział interesariuszy wewnętrznych uznać należy za skromny, m.in. studenci odgrywają małą rolę przy tworzeniu programów. Nauczyciele nie znają wyników ankiet studenckich. Interesariusze zewnętrzni nie wykazują rzeczywistego zainteresowania ocenianym kierunkiem.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji				X	
3	program studiów				X	
4	zasoby kadrowe				X	
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych ³					
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			

³ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
---	---------------------------------------	--	--	---	--	--

Zespół Oceniający PKA po zapoznaniu się z wytworzoną przez Wydział Zarządzania dokumentacją z jednej strony, z drugiej, po przeprowadzeniu szeregu spotkań z różnymi grupami interesariuszy wewnętrznych a także na podstawie hospitacji zajęć i treści prac dyplomowych (w tym etapowych) stwierdza, że przyjęty program i metody weryfikacji przez Jednostkę efektów kształcenia w chwili obecnej **pozwalają na częściowe osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia.

Jednostka posiada i wdrożyła wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, który w postaci dotychczasowej Zespół Oceniający PKA uznaje za mało efektywny. Mając na względzie dążenie nie tylko kierownictwa Jednostki ale także interesariuszy wewnętrznych, w tym przede wszystkim studentów, do kształtowania postaw wysokiej jakości kształcenia Zespół Oceniający PKA uważa za niezbędne wprowadzenie następujących działań do istniejącego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia:

- Zapewnienie minimum kadrowego zgodnego z prowadzonymi specjalizacjami, tj. nauczycielską i translatoryką biznesową,
- Bezpośrednie włączenie studentów oraz interesariuszy zewnętrznych w pracę Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia,
- Zapewnienia prawidłowej obsady zajęć (w tym seminariów dyplomowych), tj. zgodnych z dorobkiem nauczyciela,
- Informowania nauczycieli o wynikach ankiet studenckich,
- Sprawdzania końcowych efektów w procesie dyplomowania i zapobiegania nieuczciwości (w tym zakupienie programu antyplagiatowego),
- Dostosowania programu studiów i efektów kształcenia do deklarowanego profilu praktycznego,
- Ponieważ Jednostka deklaruje kierunek jako specjalność nauczycielską należy także dostosować obecnie obowiązującą liczbę godzin praktyk (225) do zgodnej z przepisami, tj. 270 i uzupełnić o 45 godzin w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego.
- Weryfikacji liczby punktów ECTS przyznawanych poszczególnym modułom i przedmiotom i zapewnienie studentom samodzielnej możliwości wyboru 30% liczby punktów ECTS z ogólnej oferty dydaktycznej Uczelni,
- Przyjęcie jako wymaganego poziomu opanowania języka C1 według *Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego*
- Uzupełnienia zbiorów Biblioteki o najnowszą literaturę przedmiotu pod kątem potrzeb prowadzonych specjalizacji (nauczycielska i translatoryka biznesowa).

Ponadto Zespół Oceniający PKA przedkłada wizytowanej Jednostce do rozważenia następujące propozycje:

1. Zwiększenia liczby godzin praktyk specjalistycznych na specjalności translatoryka biznesowa, co pozwoliłoby jeszcze w większym stopniu uzyskanie niezbędnych umiejętności praktycznych,
2. Zwiększenia liczby godzin z 15 do 30 na Seminarium dyplomowe (trwające 2 semestry), celem zapewnienia odpowiednio wysokiego poziomu prac dyplomowych,

**Przewodniczący
Zespołu Oceniającego PKA**

(prof. dr hab. Cezary Kukło)

W odpowiedzi na Raport Zespołu Oceniającego PKA dotyczącego kierunku „filologia” prowadzonym w obszarze nauk humanistycznych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, realizowanych w formie studiów niestacjonarnych na Wydziale Zarządzania Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu, Rektor tejże szkoły pan dr Marek Lewandowski, przedstawił swoje stanowisko w piśmie do PKA z dnia 15.09.2014 r. (12 stron), które zostało zaopatrzone w 10 załączników o łącznej objętości 93 stron. Zespół Oceniający PKA zapoznał się szczegółowo zarówno z wyjaśnieniami rektora WSZ „Edukacja” we Wrocławiu, jak i z załączonymi kserokopiami dokumentów. Zespół Oceniający PKA stwierdza z zadowoleniem, że władze Uczelni po zapoznaniu się z Raportem PKA podjęły cały szereg intensywnych działań naprawczych mających na celu poprawę jakości kształcenia przede wszystkim w zakresie określenia celów i efektów kształcenia oraz systemu ich weryfikacji, program studiów, po części także w zakresie wzmocnienia zasobów kadrowych. Na osobne podkreślenie zasługuje opracowanie przez wizytowaną jednostkę nowego Uczelnianego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (Zarządzenie Rektora WSZ „Edukacja” we Wrocławiu z dn. 2 lipca 2014 r.; załącznik nr 6) i rozpoczęcie procesu jego wdrażania. Należy podkreślić, że realizacja nowego USZiDJK w nowym roku ak. 2014/2015 powinna znacząco wpłynąć na podniesienie jakości kształcenia także na wizytowanym kierunku „filologia” prowadzonym przez WSZ „Edukacja” we Wrocławiu.

Na skutek uwag ZO PKA (s. 4 Raportu z Wizytacji) Rektor zarządzeniem nr 14/2014 z 11.08.2014 r. zmienił skład osobowy Rady Programowo-Dydaktycznej, w której w szerokim stopniu zostali uwzględnieni interesariusze zewnętrzni a także studenci (załącznik nr 1 Odpowiedzi Rektora WSZ „Edukacja”, choć załączony Regulamin tejże Rady pomyłkowo został zatytułowany jako „Regulamin Rady Naukowo-Programowej”).

W odniesieniu do kryterium 2: Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji, Uczelnia przedstawiła umowy dotyczące współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, których udział można na tym etapie uznać za wystarczający do określenia pożądaných przez rynek pracy efektów kształcenia. Ponadto Uczelnia przyznała się do pomyłki widocznej w Raporcie samooceny, w zakresie określenia wymaganego poziomu opanowania języka (był poziom B2 zamiast C1), co Senat sprostował i zatwierdził (załącznik nr 4). Uczelnia sprostowała także nieścisłość w określeniu nazw specjalności i specjalizacji oraz zadeklarowała przepracowanie efektów kształcenia dla specjalizacji „translatoryka

biznesowa” w oparciu o Rozporządzenie MNiSW z dn. 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji a także weryfikację sylabusów przedmiotów poprzez rozmowy z ich autorami celem poprawnego sformułowania efektów kształcenia w poszczególnych obszarach wiedzy, umiejętności i kompetencji. M.in. załącznik nr 5 do Odpowiedzi Rektora WSZ „Edukacja” zawiera poprawnie przygotowany Sylabus przedmiotu praktyka specjalistyczna”. Odpowiedź Rektora WSZ „Edukacja” zawiera także zobowiązanie do podjęcia działań w Katedrze Filologii celem określenia realizacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji, oraz w celu określenia procedur umożliwiających ocenę adekwatności sposobu oceny prac etapowych i analizy ich wyników (s. 4), podobnie jak i bardziej starannego doboru kierowników seminariów dyplomowych oraz recenzentów (s. 6). Zespół Oceniający PKA przyjmuje do wiadomości i akceptuje rozwiązania zawarte we wprowadzonym Zarządzeniu Rektora nr 7/2014 r. z dn. 2 lipca 2014 r. Uczelnianym Systemie Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu (załącznik nr 6). Rozwiązanie umowy o pracę z nauczycielem akademickim na którego seminarium doszło do plagiatu pracy dyplomowej poświadcza dążenie kierownictwa Uczelni do stawiania zarówno studentom jak i ich opiekunom naukowym wysokich standardów etycznych (s. 7).

W oparciu o zrealizowane już działania i zapowiedziane dalsze kroki kierownictwa Uczelni w zakresie kryterium „Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji”, ocenę stopnia spełniania tego kryterium należy podwyższyć na „znacząco”.

W oparciu o podjęte już i zapowiedziane dalsze kroki kierownictwa Uczelni w zakresie stopnia spełniania kryterium „Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji”, należy podwyższyć ocenę na „znacząco”

W odniesieniu do kryterium 3: Program studiów, Uczelnia bardzo pozytywnie odniosła się do uwag ZO PKA i celem pełniejszego osiągnięcia efektów kształcenia zadeklarowała już od roku ak. 2014/2015 podwyższenie liczby godzin praktyk tłumaczeniowych ze 120 do 150. Ponadto od tegoż roku w programie studiów w semestrach 5 i 6 będzie realizowane Seminarium Podyplomowe w wymiarze po 15 godzin (co oznacza wzrost o 100%) a kierownictwo Katedry podejmie starania przedłożenia studentom co najmniej dwóch seminariów, każde odpowiadające prowadzonym specjalizacjom. Jednocześnie kierownictwo Uczelni przyjęło uwagę ZO PKA i zobowiązało się do weryfikacji przydziału punktów ECTS.

W oparciu o zrealizowane już działania i zapowiedziane dalsze kroki kierownictwa Uczelni w zakresie kryterium „Program studiów”, ocenę stopnia spełniania tego kryterium należy podwyższyć na „znacząco”.

W odniesieniu do kryterium 4: Zasoby kadrowe, kierownictwo WSZ „Edukacja” wyjaśniło, że w Raporcie samooceny przygotowanym przeze samą Uczelnię wystąpił błąd polegający na zawężeniu kierunku „Filologia” tylko do jednej dyscypliny naukowej – językoznawstwo. Tymczasem efekty kształcenia na prowadzonym kierunku zdaniem Uczelni odnoszą się również do dyscyplin literaturoznawstwo i kulturoznawstwo (Załącznik nr 8 Odpowiedzi, zawiera poprawioną pierwszą stronę Raportu samooceny). Uczelnia przedstawiła kserokopie dokumentów potwierdzających posiadanie przez część kadry nauczającej praktycznego doświadczenia w tłumaczeniu symultanicznym i biznesowym. Ponadto kierownictwo Uczelni poinformowało PKA o pozyskaniu już do składu kadry

nauczającej jednego doktora i o staraniach zatrudnienia jednego doktora habilitowanego. Władze Uczelni powinny jednak dokładać starań aby dorobek naukowy kadry i kwalifikacje dydaktyczne, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe były w jak największym stopniu adekwatne do dyscyplin naukowych do których przypisano kierunek, do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia.

W oparciu o podjęte już działania kierownictwa Uczelni w zakresie kryterium 4 „Zasoby kadrowe”, ocenę stopnia spełniania tego kryterium należy podwyższyć na „w pełni”.

W odniesieniu do kryterium 4: Wewnętrzny system zapewnienia jakości, kierownictwo WSZ „Edukacja”, w przesłanych materiałach przedłożyło dokumentację potwierdzającą zmiany w niektórych procedurach związanych z funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. W ramach podjętych działań doprecyzowano m.in. efekty kształcenia na kierunku, poinformowano o przydziale przedmiotów zgodnie z kompetencjami nauczycieli, zadeklarowano, iż system przydziału punktów ECTS na wizytowanym kierunku zostanie poddany szczegółowej analizie. Uczelnia intensyfikuje działania mające podnieść efektywność systemu oraz dotyczące walki ze zjawiskiem plagiatu (rozważany jest zakup programu antyplagiatowego).

Uczelnia po wizycie Zespołu Oceniającego przystąpiła do energicznych działań naprawczych. Na podstawie przedstawionej dokumentacji można stwierdzić, że obecnie wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest pod względem formalnym kompletny, natomiast nie można ocenić skuteczności jego funkcjonowania, ponieważ najważniejsze dokumenty budujące nowy system powstały w sierpniu i wrześniu 2014 r. i mogą być wdrożone dopiero w roku akademickim 2014/2015. **Ocenę stopnia spełnienia kryterium 8 należy zatem podtrzymać na „znacząco”.**

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
program studiów			X		
zasoby kadrowe		X			
wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

